તાઅત ન હો જબ તક મુસ્તફાકી,
કભી હાસિલ ન હો રહમત ખુદાકી.
[સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ]

હિદાયત કે મોતી

[મુન્તખબ અહાદીસ વ અકવાલે અકાબિરીન
ઔર બુઝુર્ગોંકે મુજાહદાત વ ઈબાદાત કે
અજીબ વાકિઆત કા કીમતી મજમૂઆ]

ઈન્તિખાબ ફરમાનેવાલે

હઝરત મૌલાના મુફતી શાહ સય્યિદ મુહમ્મદ
સોહરાબઅલી સાહબ ભરોટવી રહિમહુલ્લાહ
નકશબંદી, મુજદ્દિદી

ખલીફાએ ખાસ

હઝરત મૌલાના શાહ મુહમ્મદ હિદાયતઅલી સાહબ
જયપૂરી, નકશબંદી, મુજદ્દિદી રહિમહુલ્લાહ

મુરત્તિબ

અબ્દુલકાદિર ફાતીવાલા (વલસાડ)

તાઅત ન હો જબ તક મુસ્તફાકી,
કભી હાસિલ ન હો રહમત ખુદાકી.
[સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ]

હિદાયત કે મોતી

[મુન્તખબ અહાદીસ વ અકવાલે અકાબિરીન
ઔર બુઝુર્ગોંકે મુજાહદાત વ ઈબાદાત કે
અજીબ વાકિઆત કા કીમતી મજમૂઆ]

ઈન્તિખાબ ફરમાનેવાલે

હઝરત મૌલાના મુફતી શાહ સય્યિદ મુહમ્મદ
સોહરાબઅલી સાહબ ભરોટવી રહિમહુલ્લાહ
નકશબંદી, મુજદ્દિદી

ખલીફાએ ખાસ

હઝરત મૌલાના શાહ મુહમ્મદ હિદાયતઅલી સાહબ
જયપૂરી, નકશબંદી, મુજદ્દિદી રહિમહુલ્લાહ

મુરત્તિબ

અબ્દુલકાદિર ફાતીવાલા (વલસાડ)

અરઝે મુરત્તિબ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ
نَحْمَدُهٗ وَنُصَلِّيْ عَلٰى رَسُوْلِهِ الْكَرِيْمِ !

- મેરે ખૂશ નસીબ રફીકે મુહતરમ મર્હૂમ જનાબ હાજી અબ્દુલ્ સત્તારભાઈ ચોકસી રહમતુલ્લાહિ અલયહિ (મદફન : જન્નતુલ્ બકીઅ, મદીનહ મુનવ્વરહ)કી ખ્વાહિશ પર મૈંને ઈસ્વીસન ૧૯૯૦ મેં મોટે કાર્ડ પર છપી તખ્તિયોંકે મઝામીનકો કિતાબી શકલમેં મુરત્તિબ કરકે **'હિદાયતકે મોતી'** નામ રખા.
- ઈસે પેહલી મરતબા મર્હૂમ હાજી મુહમ્મદ શફી હાજી ઈસ્માઈલ ચોકસીને ઈસ્વીસન ૧૯૯૧ મેં છપવા કર મુફત તકસીમ કિયા.
- મુહતરમ જનાબ હાફિઝ મુહમ્મદ જાવીદ મુહમ્મદ શફી ચોકસીને ઈસ્વીસન ૧૯૯૯ મેં ઈસે દો બારહ છપવા કર મુફત તકસીમ કિયા.
- અબ યહ તીસરા એડીશન નઈ તરતીબસે તૈયાર કિયા હૈ. જો :
  - મુહતરમ હાજી મુહમ્મદ સિદ્દીક હાજી અલી મુહમ્મદ ચોકસી,
  - મુહતરમ હાજી હાફિઝ મુહમ્મદ આબિદ હાજી મુહમ્મદ સિદ્દીક ચોકસી (એ. એન. જવેલર્સ) ઔર
  - મર્હૂમ હાજી અબ્દુલ સત્તારભાઈ ચોકસી (રહ.)કે ફરઝંદાન :

    (૧) હાફિઝ મુહમ્મદ હબીબ, (૨) હાફિઝ મુહમ્મદ આબિદ,
    (૩) હાફિઝ મૌલવી મુહમ્મદ સલીમ ઔર
    (૪) હાફિઝ મૌલવી મુહમ્મદ તાહિરને શાઈઅ કિયા હૈ.

અલ્લાહ તઆલા ઈન તમામ હઝરાતકી ખિદમાતકો કબૂલ ફરમાએં, અજ્રે અઝીમ અતા ફરમાએ, ઔર હમ સબકી નજાતકા આખિરતમેં ઝરીઆ બનાએ. આમીન !

નાચીઝ, નાકારહ,

અબ્દુલકાદિર ફાતીવાલા ગુફિરલહૂ

ફેહરિસ્ત

મુન્તખબ અહાદીસ શરીફ

મુન્તખબ અકવાલે અકાબિરીન

બુઝુર્ગોંકે મુજાહદાત ઔર ઈબાદાતકે અજીબ વાકિઆત

મુન્તખબ અહાદીસ શરીફ

ગુનાહોંસે ઔર હરામ માલસે બચના

૧ હરામકી એક પાઈ વાપસ કરના (સવાબમેં) સત્તર ૭૦ (નવાફિલ) હજસે અફઝલ હૈ.

ખુલાસા : તરકે ગુનાહ ઈમાન વ ખૌફે ખુદાસે હૈ ઔર નફસકે ભી ખિલાફ હૈ, ઈસ લિએ ઝિયાદહ સવાબ હૈ.

૨ ● ગુનાહોંકો છોડના બેહતરીન હિજરત હૈ.
● સબસે બેહતર અમલ ગુનાહોંકે કામોંસે બચના હૈ. ('તબરાની')

૩ જિસને દસ દિરહમકે કપડે ખરીદે હોં, ઉસમેં એક દિરહમ હરામ કમાઈકા હો તો યહ લિબાસ પહન કર નમાઝ પઢનેસે નમાઝ કુબૂલ નહીં હોગી. ('અહમદ')

૪ અપને ખાનેકો પાક રખો. ખુદાકી કસમ ! જબ કોઈ હરામ લુકમા પેટમેં ડાલતા હૈ તો અલ્લાહ તઆલા ૪૦ (ચાલીસ) દિન તક ઉસકા નેક અમલ કુબૂલ નહીં કરતા. જિસકા જિસ્મ હરામ માલસે પલા તો દોઝખ બગૈર બદલા નહીં.

૫ એક ઝમાના ઐસા આએગા કે લોગ હરામ ઔર હલાલકી પરવાહ (ફિક્ર) નહીં કરેંગે.

૬ કયા મૈં તુમકો દોઝખી લોગોંસે વાકિફ ન કરૂં ?

(૧) હર વહ શખ્સ જિસકા દિલ સખ્ત બેરહમ હો ઔર જો હરામ તરીકેસે માલ હાસિલ કરકે ખા કર જિસ્મ તવાના

કિયા હો ઔર

(૨) (હર વહ શખ્સ જો) તકબ્બુરકા આદી હો (અપનેકો દૂસરોંસે અફઝલ જાને) યાદ રખો ! જિસકે દિલમેં રાઈકે દાનેકે બરાબર ભી તકબ્બુર હોગા તો ખુદા તઆલા ઐસે લોગોંકો ઊંધે મુંહ જહન્નમમેં ડાલેગા. ('બુખારી', 'મુસ્લિમ')

૭ વહ માલદાર શૈતાનકે ફન્દેસે બચ નહીં સકતે જો :

(૧) હરામ કમાઈસે દૌલત હાસિલ કરેં.

(૨) ગુનાહોંકી રાહમેં ખર્ચ કરેં.

(૩) જરૂરી રાહમેં ખર્ચ કરનેસે બખીલી કરેં. ('તબરાની')

માં–બાપ

૮ વાલિદૈન (માં–બાપ)કે નાફરમાન પર જન્નત હરામ હૈ. ('અહમદ')

૯ સબ ગુનાહોંમેં તાસીર વ પકડ હૈ, લેકિન વાલિદૈનકી નાફરમાની સખ્ત ગુનાહ હૈ. મરનેસે પેહલે પકડ હો જાતી હૈ.

૧૦ માં–બાપકા નાફરમાન જન્નતકી ખૂશબૂસે ભી મહરૂમ હોગા, જો પાંચસો સાલકે રાસ્તે તક ફૈલી હૂઈ હૈ. ('તબરાની')

૧૧ માં–બાપકી ઈતાઅત (ફરમાંબરદારી) ખુદાકી (હી) ઈતાઅત હૈ ઔર ઉનકી નાફરમાની ખુદાકી (હી) નાફરમાની હૈ.

૧૨ માં–બાપ તેરે લિએ જન્નત ઔર દોઝખ હૈ. તાઅતમેં જન્નત ઔર નાફરમાનીમેં જહન્નમ હૈ. ('ઈબ્ને માજહ')

૧૩ માં કી ખિદમત ઔર નેક સુલૂક કર. તુઝકો જિહાદ, હજ ઔર ઉમરહકા સવાબ મિલેગા. ('તબરાની')

૧૪ કિસીને પૂછા :

મુઝસે બડા ગુનાહ હો ગયા હે. ઉસકી તલાફીમેં કયા કરૂં ?

હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને પૂછા :

"તેરી માં ઝિંદહ હે ?"

કહા : "નહીં."

હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા :

"તેરી ખાલા ઝિંદહ હે ?"

કહા : "હાં."

આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા :

"ઉસકે સાથ નેક સુલૂક કર. (કફ્ફારા હો જાએગા)."

('તિરમિઝી શરીફ')

૧૫ તીન શખ્સોં પર જન્નત હરામ હે :

(૧) શરાબકા આદી

(૨) માં–બાપકા નાફરમાન

(૩) દય્યૂસ જો અપની અહલમેં ગંદી બાતોંકો દેખ કર ચશ્મ પોશી કરતા હે. ('અહમદ', 'નસાઈ', બઝઝાર')

મિયાં ઔર બીવી

૧૬ બીવીકે લિએ ખાવિંદ જન્નત ઔર દોઝખકા હુકમ રખતા હે, અગર યહ ખૂશ હે તો જન્નત હે, નારાઝ હે તો જહન્નમ હે.

('અહમદ', 'નસાઈ શરીફ')

૧૭ અગર ખાવિંદકે ઝખ્મોંકો બીવી અપની ઝબાનસે ચાટે, ફિર ભી

હક અદા નહીં હોતા. ('અહમદ')

૧૮ ઉસ ઝાતકી કસમ જિસકે કબ્ઝેમેં મેરી જાન હૈ, જો ઔરત ખાવિંદકા હક અદા નહીં કરતી વહ ખુદાકી નાફરમાન હૈ. ખુદાકી ફરમાંબરદાર વહ ઔરત હૈ જો ખાવિંદકી ફરમાંબરદાર હૈ.

૧૯ કોઈ ભી ઔરત ઈમાનકી લઝ્ઝત હાસિલ નહીં કર સકતી જબ તક ખાવિંદકે હક અદા ન કરે. ('હાકિમ')

૨૦ ઔરત અપને ખાવિંદકે માલકી ઝિમ્મેદાર હૈ. (ફુઝૂલસે બચાએ.) ('મુસ્લિમ શરીફ')

૨૧ અગર ખાવિંદ સખ્ત કામકા હુકમ દે તો ભી અમલ કરે. જૈસા કે વહ ફરમાએ કે એક પહાડકે પથ્થર દૂસરે પહાડ પર જમા દે તો યહ સખ્ત કામ ભી કરે. ઈન્કાર ન કરે. ('ઈબ્ને માજહ')

૨૨ ઔરત પર સબસે ઝિયાદહ હક ખાવિંદકા હૈ ઔર મર્દ પર ઉસકી માં કા હૈ. ('બઝ્ઝાર', 'હાકિમ')

૨૩ અગર ખાવિંદ બીવીસે નફસકી તલબ કરે, ઉસ વકત બીવી ઊંટકી પીઠ પર બૈઠી હો, ફિર ભી ઈન્કાર ન કરે. ('ઈબ્ને માજહ શરીફ')

૨૪ ઐસી ઔરતકી નમાઝ ઔર નેક આ'માલ મકબૂલ નહીં જિસકા ખાવિંદ નારાઝ હો. ('તબરાની')

૨૫ લોંડી, ગુલામ, નોકર, ફકીર ઈન સબકો દેનેસે ઝિયાદહ સવાબ અપની બીવી પર (જરૂરી) ખર્ચ કરનેકા હૈ. ('મુસ્લિમ શરીફ')

૨૬ એક કાલી ઔર નિકમ્મી લેકિન દીનદાર ઔરત બદદીન ખૂબસૂરત ઔરતસે ઝિયાદહ બેહતર હૈ.

૨૭ ઔરતમેં ૪ (ચાર) બાતેં તલાશ કી જાતી હૈં :

(૧)માલદારી (૨)નસબ (ખાનદાન)
(૩)ખૂબસૂરતી (૪)દીનદારી

લેકિન અય્ મુખાતિબ ! તું તો ફકત દીનવાલીસે નિકાહ કરના.
('બુખારી શરીફ', 'મુસ્લિમ શરીફ')

૨૮ જો ઔરત :
(૧)કુંવારાપનમેં મરી યા (૨)હમલમેં મરી યા
(૩)બચ્ચા પૈદા હોનેમેં મરી યા (૪)નિફાસમેં મરી,

તો શહાદતકા અજર હૈ.

૨૯ જો ઔરત :
- નમાઝ, રોઝહકી પાબંદ રહે,
- અપની ઈસ્મતકી હિફાઝત કરે ઔર
- ખાવિંદકી ફરમાંબરદારી કરે

તો જન્નતમેં જિસ દરવાઝેસે ચાહે દાખિલ હો જાએ.

૩૦
- જિસ હમલવાલી ઔરતસે ખાવિંદ ખૂશ હો તો રોઝહ ઔર રાતકી ઈબાદતકા ભી સવાબ હોગા ઔર
- બચ્ચોંકી પૈદાઈશમેં જો દર્દ હોગા (ઉસકા) અજર દેખ કર આંખેં ઠંડી હોગી ઔર
- જબ બચ્ચોંકો દૂધ પિલાએગી (તો) હર ઘૂંટમેં (સદકહકા) સવાબ હૈ ઔર
- બચ્ચેકી વજહસે જાગના પડે તો ૭૦ (સત્તર) ગુલામ આઝાદ કરનેકા સવાબ મિલેગા.

૩૧ જિસ ઔરતકા ખાવિંદ દૂસરી બીવીસે નિકાહ કરે, વહ ઉસ પર

સબ્ર કરે તો શહાદતકા સવાબ હોગા.

૩૨ બીવીકો ખાવિંદકે ઘરકે કામમેં સદકા ઔર જિહાદકા ભી સવાબ હૈ.

૩૩ નેક ઔરત નેક મર્દસે ૭૦ (સત્તર) દરજે સવાબમેં ઝિયાદહ હૈ ઔર વહ જન્નતમેં મર્દસે પેહલે જાએગી.

૩૪ જો ઔરત :

- અપને ખાવિંદકે લિએ ઝીનત કરે ઔર
- ઉસકી ખૂશીકી જુસ્તજૂમેં રહે ઔર
- ઉસકા હક અદા કરે ઔર
- ઉસકી મરઝીકે તા'બે રહે

તો ઉસ ઔરતકો :

- જુમ્અહકી નમાઝકા ઔર
- બીમારોંકી ખબરગીરીકા ઔર
- જનાઝેકે સાથ જાનેકા ઔર
- હજ વ ઉમરહ કરનેકા ઔર
- ઈસ્લામી સરહદોંકી હિફાઝત કરનેકા સવાબ હોગા.

૩૫ (૧) જો કોઈ હૈઝકી હાલતમેં સુહબત કરે, યા ગૈર ફિતરી જગા ઈસ્તિઅમાલ કરે,
(૨) યા નજૂમી (જયોતિષ)કી બાતકો સચ જાને તો ઉસને કુર્આનકા ઈન્કાર કિયા. ('તિરમિઝી શરીફ')

રિશ્તેદારોંકે હુકૂક ઔર સિલહરહમી

૩૬ સગાઈ (રિશ્તેદારી) તોડનેવાલે પર જન્નત હરામ હૈ.
('અહમદ', 'બઝ્ઝાર')

૩૭ ખુદાકી રહમત ઉસ કૌમ પર નાઝિલ નહીં હોતી જિસમેં રિશ્તા તોડનેવાલા મૌજૂદ હોં. ('અસ્બહાની')

૩૮ રિશ્તા કતઅ કરને (તોડને)વાલે પર જન્નત હરામ હૈ. ('અહમદ', 'બઝ્ઝાર')

૩૯ બેહતરીન સદકહ વહ હૈ જો ઐસે શખ્સકો દીયા જાએ કે વહ દુશ્મન ભી હો ઔર રિશ્તેદાર ભી હો. ('ઈબ્ને ખુઝૈમા')

૪૦ સિલહરહમી યહ હૈ કે જબ કોઈ રિશ્તેદાર તુઝસે કતઅ તઅલ્લુક કરે તો તું ઉસસે મેલ પૈદા કરનેકી કોશિશ કરે. સિલહરહમી યહ નહીં કે કતઅ કરનેવાલેસે તુમ રુઠ જાઓ. ('બુખારી શરીફ')

૪૧ ઈમાનકે બા'દ સિલહરહમી ખુદાકો સબસે ઝિયાદહ મહબૂબ હૈ યઅ્ની ગોદ–પેટકે રિશ્તોંકો કતઅ ન કરે, સુલૂક કરે. ('અબૂ લૈલા')

૪૨ સિલહરહમી કરનેવાલે મુહતાજ નહીં રહતે અગરચે ગુનહગાર, ફાજિર ભી હો, તબ ભી સિલહરહમીકી બરકતસે ઉનકા માલ ઔર ઉમર બળ્હા દિયા જાતા હૈ. ('તબરાની')

૪૩ જો શખ્સ યહ ચાહતા હો કે :

- ઉસકી ઉમર બળ્હે,
- રિઝકમેં કુશાદગી હો ઔર
- બુરી મૌતસે મહફૂઝ રહે

તો ઉસકો ચાહિએ કે ખુદાસે ડરે ઔર સિલહરહમી કિયા કરે.

૪૪
- સિલહરહમીકે અલાવહ કોઈ નેકી ઐસી નહીં જિસકા બદલા બહુત જલ્દ મિલતા હો ઔર
- કતઅ રહમીકે અલાવહ કોઈ ગુનાહ ઐસા નહીં જિસકા વબાલ આખિરતમેં બાકી રહનેકે સાથ સાથ દુનિયામેં ભી

જલ્દ ન મિલ જાતા હો.

૪૫ જિસ ઝાતને મુઝકો હકકે સાથ નબી બના કર મબઊસ કિયા હૈ ઉસકી કસમ, જો શખ્સ અપને મુફલિસ રિશ્તેદારોંકો નહીં દેતા ઔર દૂસરેકો દેતા હૈ તો અલ્લાહ તઆલા ઐસે બંદેકા સદકહ કુબૂલ નહીં કરતા. ('નસાઈ શરીફ')

૪૬ જન્નતમેં વહ શખ્સ દાખિલ નહીં હોગા જો નાતેદારોંસે બદસુલૂકી કરે. ('બુખારી શરીફ', 'મુસ્લિમ શરીફ')

વારિસકે હુકૂક

૪૭ કોઈ મર્દ હો યા ઔરત, ૭૦ (સત્તર) સાલ તક ઈબાદત કરે, ફિર ઈન્તિકાલકે વકત (અપને માલમેં) વસિય્યત કરે, અપને વારિસોંકો (કમ યા ઝિયાદહ દેના કહે) નુકસાન પહૂંચાએ તો ઐસે શખ્સકે લિએ જહન્નમ વાજિબ હો જાએગી. ('અબૂ દાવૂદ શરીફ', 'તિરમિઝી શરીફ')

૪૮ બા'ઝ મર્દ–ઔરત ૭૦ (સત્તર) સાલ તક બુરે આ'માલમેં મુબ્તલા રહતે હૈં, લેકિન મરતે વકત વસિય્યતમેં ઈન્સાફ કરતે હૈં (શરીઅતકે મુવાફિક વિરસા દેનેકો કહતે હૈં) ઈસ અદલો ઈન્સાફકી વજહસે વહ જન્નતમેં ચલે જાતે હૈં. ('અબૂ દાવૂદ')

૪૯ જો કિસી વારિસકી મીરાસકો કતઅ કરે (યઅ્‌ની ખુદાને કુર્આનમેં જો હક બતાયા હૈ, વહ નહીં દે) તો અલ્લાહ તઆલા ઉસકી મીરાસકો જન્નતસે કતઅ કરેગા. ('મિશ્કાત', સફા : ૧૭૯)

૫૦ બા'ઝ મર્દ ઔર ઔરત અલ્લાહ તઆલાકી ફરમાંબરદારીમેં ૬૦ (સાંઠ) સાલ ગુઝારતે હૈં ઔર જબ મરનેકા વકત કરીબ હોતા હૈ

તો (માલકી) વસિય્યતમેં વારિસોંકો નુકસાન પહૂંચાતે હૈં (વઅ્‌ની ઝિયાદહ યા કમ દેનેકો કહતે હૈં) જિસકી વજહસે જહન્નમકી આગ ઉનકે લિએ વાજિબ (ઝરૂરી) હો જાતી હૈ.
('અબૂ દાવૂદ શરીફ', 'તિરમિઝી શરીફ', સફા : ૨૭૯)

પડોસીકે હુકૂક

૫૧ જિસને પડોસીકો સતાયા ઉસને મુઝે સતાયા ઔર જિસને મુઝે સતાયા ઉસને ખુદાકો સતાયા. ('અબૂ શૈખ')

૫૨ પડોસીમેં ચોરી કરના (યા ઔર કોઈ ગુનાહ કરના) ૧૦ (દસ) ઘર ચોરી કરનેસે ઝિયાદહ બદતર હૈ. ('તબરાની')

૫૩ એક શખ્સને કહા :

ફલાં ઔરત બહુત નમાઝ પઢતી હૈ, સદકહ (ખૈરાત) કરતી હૈ ઔર રોઝહ ભી રખતી હૈ, લેકિન અપને પડોસીઓકો ઝબાન દરાઝીસે સતાતી રહેતી હૈ.

આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા :

"વહ જહન્નમમેં હોગી."

ઈસી તરહ દૂસરી ઔરતકી તર્ઝ બયાન કી કે :

વહ નમાઝ, રોઝહ, ખૈરાત, નવાફિલ કમ કરતી હૈ, લેકિન પડોસી ઉસ ઔરતકે સુલૂકસે અમનમેં હૈં.

આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા :

"વહ જન્નતમેં હોગી." ('અહમદ', 'બઝ્ઝાર')

ગીબત

૫૪ કિસીકી ગીબત કરના (જો ઐબ ઉસમેં હો ઉસકો ઝાહિર કરના) ૨૦ (બીસ) મર્તબહ ઝિનાસે ભી ઝિયાદહ ગુનાહ હૈ.

૫૫ ગીબત ઔર ચુગલખોરી ઈમાનસે ઐસા ખારિજ કરતી હૈ, જૈસે ચરવાહા (ભરવાડ) પત્તેવાલી ડાલીકો ઝુડતા હૈ. ('અસ્બહાની')

૫૬ હઝરત આઈશા રદિયલ્લાહુ તઆલા અન્હાને કહા :
મૈંને એક મૌકે પર ઔરતકો પસ્ત કદવાલી (ઠીંગણી) કહ દિયા તો હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા :
"તુમને ઐસી બાત (ગીબત) કી હૈ કે દરિયામેં ડાલ દે તો સબ પાની ગંદા કર દે." ('તબરાની')

૫૭ હઝરત આઈશા સિદીકા રદિયલ્લાહુ તઆલા અન્હાને કહા :
મૈંને હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકે સામને એક મૌકે પર એક ઔરતકો દરાઝ દામનવાલી કહા તો હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા :
"થૂંક ! "
મૈંને થૂંકા તો એક ગોશ્તકા ટુકડા નિકલા. ('ઈબ્ને અબી દુનિયા')

૫૮
- ગીબત, ઝિના (બદકારી)સે ભી સખ્ત હૈ.
- ઝિના તવ્બહસે માફ હો જાતા હૈ, લેકિન ગીબત ઉસ શખ્સકે માફ કિએ બગૈર માફ નહીં હોતી. (જિસકી ગીબત કી ગઈ હો.) ('તબરાની')

૫૯ જો શખ્સ ફિત્નોંસે અલાહિદહ હો કર અપને ઘરમેં બૈઠ જાએ ઔર લોગોંકી ગીબત ન કરે તો હક તઆલા ઉસકા ઝામિન હૈ. (હિફાઝતકા) ('મુસ્લિમ શરીફ')

ઝુલ્મ

૬૦ એક ઘડી (કિસી પર) ઝુલ્મ કરના ૬૦ (સાંઠ) સાલકે ગુનાહોંસે બદતર (બુરા) હૈ. ('અસ્બહાની')

૬૧ ઝાલિમ શફાઅતસે મહરૂમ હૈ, ઉસકી નેકિયાં મઝલૂમોંકો દે દી જાએગી. ('તબરાની')

૬૨ જો ઝાલિમકી મદદકો નિકલા, વહ ઈસ્લામસે ખારિજ હો ગયા. ('તબરાની')

નજૂમી, કાહિનકી બાતેં

૬૩ નજૂમી, કાહિન ઔર ફાલ દેખનેકો સહીહ માનનેવાલોંકી ૪૦ (ચાલીસ) દિનકી નમાઝ ભી કુબૂલ નહીં.

૬૪ (૧) જો કોઈ હૈઝકી હાલતમેં સુહબત કરે, યા ગૈર ફિતરી જગા ઈસ્તિઅમાલ કરે,
(૨) યા નજૂમી (જ્યોતિષ)કી બાતકો સચ જાને તો ઉસને કુર્આનકા ઈન્કાર કિયા. ('તિરમિઝી શરીફ')

કર્ઝ

૬૫ કબીરહ ગુનાહોંકે બા'દ બડા ગુનાહ યહ હૈ કે કર્ઝદાર મરે ઔર ઉસકે માલમેંસે કર્ઝ અદા ન હો સકે. ('અબૂ દાવૂદ શરીફ')

૬૬ અગર કોઈ શખ્સ રાહે ખુદામેં કત્લ કિયા જાએ ઔર ફિર ઝિંદહ હો જાએ ઔર ફિર રાહે ખુદામેં કત્લ કિયા જાએ, લેકિન ઉસ પર કિસીકા કર્ઝ હો તો દો મર્તબહ શહીદ હોનેકે બાવજૂદ વહ ઉસ

વકત તક હરગિઝ હરગિઝ જન્નતમેં દાખિલ નહીં કિયા જાએગા જબ તક ઉસકા કર્ઝ અદા ન હો જાએ. ('મિશ્કાત શરીફ')

૬૭ અલ્લાહ તઆલા કબૂલ નહીં કરતા નવાફિલકો જબ તક કર્ઝ અદા ન હો.

૬૮ જન્નતમેં વહી જા સકતે હૈં જો કિયામતમેં તીન ચીઝોંસે પાક હો :
(૧) તકબ્બુર (૨) ખિયાનત (૩) કર્ઝ

૬૯ માલદારને મકરૂઝ (કર્ઝદાર)કો મુહલત દી ઔર મુફલિસ મકરૂઝકો માફ કર દિયા તો વહ શખ્સ જન્નતી હે. ('અસ્હાબે સુનન')

ફખ્ર, તકબ્બુર

૭૦ કયા મૈં તુમકો દોઝખી લોગોંસે વાકિફ ન કરૂં ?
(૧)હર વહ શખ્સ જિસકા દિલ સખ્ત બેરહમ હો ઔર
(૨)જિસને હરામ તરીકેસે માલ હાસિલ કરકે ખા કર જિસ્મ તવાના કિયા હો ઔર
(૩)(હર વહ શખ્સ જો) તકબ્બુરકા આદી હો (અપનેકો દૂસરોંસે અફઝલ જાને) યાદ રખો ! જિસકે દિલમેં રાઈકે દાનેકે બરાબર ભી તકબ્બુર હોગા તો ખુદા તઆલા ઐસે લોગોંકો ઊંધે મુંહ જહન્નમમેં ડાલેગા. ('બુખારી', 'મુસ્લિમ')

૭૧ તકબ્બુર હરામ હે ઔર ઉસકી ઝિદ તવાઝુઅ હે. (નરમી ઔર મુહબ્બતસે બરતાવ કરના ઔર દૂસરોંકો ખૂદસે બેહતર જાને યહ તવાઝુઅ હે.)

૭૨ દોઝખમેં ઐસી સંદૂક હે જિસમેં તકબ્બુર કરનેવાલોંકો બંદ કિયા જાએગા. ('જવાહિર')

૭૩ જો બીવી ફખ્રમેં ઝેવર પહનેગી ઉસકો ઉસીસે અઝાબ દિયા જાએગા.

૭૪ જન્નતમેં વહી જા સકતે હૈં જો કિયામતમેં તીન ચીઝોંસે પાક હો : (૧) તકબ્બુર (૨) ખિયાનત (૩) કર્ઝ

જૂઠ બોલના, જૂઠી કસમ ખાના, જૂઠી ગવાહી દેના

૭૫ લઅનત હે ખુદાકી જૂઠ (બોલનેવાલોં) પર.

૭૬ જૂઠી કસમ ખાનેવાલે પર આગકા અઝાબ વાજિબ હો ગયા. ('મુસ્લિમ શરીફ')

૭૭ સચ્ચી ગવાહીકો છુપાના ભી ઐસા હી ગુનાહ હે જૈસે જૂઠી ગવાહી દેના. ('તબરાની')

૭૮ મુઅ્મિનસે સબ ગુનાહ હોના મુમ્કિન હે, લેકિન જૂઠ ઔર ખિયાનત ઈસકી શાનસે બઈદ હે. ('અહમદ')

૭૯ મુઅ્મિન બુઝદિલ ઔર કંજૂસ હો સકતા હે, લેકિન જુઠ બોલનેવાલા તો નહીં હોતા. ઉસ (શખ્સ)મેં ઈમાન હી નહીં હોતા જો જૂઠ બોલતા હો.

૮૦ જૂઠ બોલનેસે રોઝી તંગ હોતી હે. ('બુખારી', 'મુસ્લિમ શરીફ')

ફાઈદહ : ઈસકે બા'દવાલી હદીસ નંબર : ૮૧ મેં જૂઠ બોલના છોડનેકી ફઝીલત હે.

ઝઘડાખોરી

૮૧ રસૂલે ખુદા સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા :

(૧) "મૈં ઉસ શખ્સકે લિએ જન્નતકે ઈહાતહકે પાસ ઘર દિલાનેકા ઝામિન હૂં જો ઝગડા કરના તર્ક કર દે, અગરચે વહ હક પર હી ક્યૂં ન હો !

(૨) ઔર વસ્ત (બીચ) જન્નતમેં ઘર દિલાનેકા ઉસ શખ્સકે લિએ ઝામિન હૂં જો જૂઠ બોલના છોડ દે, અગરચે મઝાકમેં હી ક્યૂં ન બોલતા હો !

(૩) ઔર જન્નતકે બાલાઈ (ઊંચે) હિસ્સેમેં ઘર દિલાનેકા ઉસ શખ્સકે લિએ ઝામિન હૂં જો અપને અખ્લાક નેક બનાએ.

('અબૂ દાવૂદ શરીફ', 'ઈબ્ને માજહ શરીફ', 'તિરમિઝી શરીફ')

બેશરમી

૮૨ મેરી ઝિંદગીકે બા'દ ઐસી ઔરતેં પૈદા હોગી જો :

(૧) કપડે બારીક પહને હૂએ હોગી ઔર

(૨) બરહના (નંગી) મા'લૂમ હોગી ઔર

(૩) ઈતરા કર ચલેગી.

વહ જન્નતકી ખૂશ્બૂસે મહરૂમ રહેગી.

૮૩ તીન શખ્સોં પર જન્નત હરામ હૈ :

(૧) શરાબકા આદી (૨) માં-બાપકા નાફરમાન

(૩) દય્યૂસ જો અપની અહલમેં ગંદી બાતોંકો દેખ કર ચશ્મ પોશી કરતા હૈ. ('અહમદ', 'નસાઈ શરીફ', 'બઝ્ઝાર')

બદકારી (ઝિના)

૮૪ • ઝિનાકારી તમામ બુનિયાદકો ખરાબ કર દેતી હૈ.

● દો ચીઝેં હરગિઝ જમા નહીં હોતી :

(૧) બદકારી (૨) તવંગરી

૮૫ ઝિના શિર્ક બરાબર હે. ઝાની બુતપરસ્ત જૈસા હે. ('મુઅત્તા')

૮૬ ઝિનાસે ગરીબી, મોહતાજી પૈદા હોતી હે. ('બયહકી')

૮૭ નામહરમ ઔરતોંકે પાસ (બિલા જરૂરત) જાનેસે બચો.

કિસીને પૂછા : "દેવર (દિયર) ? "

ફરમાયા : "વહ તો ઈમાની મૌત હે."

સૂદ (વ્યાજ)

૮૮ સૂદ (વ્યાજ) ખાને–ખિલાનેવાલે દોનોં પર લઅનત હે.('મુસ્લિમ')

૮૯ સૂદ (વ્યાજ)કા એક દિરહમ ૩૩ (તૈંતીસ) મર્તબહકે ઝિનાસે ભી બઢ્હ કર હે. ('તબરાની')

૯૦ સૂદ (વ્યાજ)કે ૭૨ (બહત્તર) દરવાઝે હૈં. ઈસમેં અદના દરવાઝા યહ હૈં કે જૈસે કોઈ અપની માંકે સાથ સિયહરૂઈ (ઝિના)મેં મુબ્તલા હો. ('તબરાની')

૯૧ જિસ કદર સૂદ (વ્યાજ) ઝિયાદહ ખાયા જાએગા, ઈસી કદર કહત (દુકાળ) ઝિયાદહ બઢ્હેંગે. ('તબરાની')

૯૨ સબસે બુરા સૂદ (વ્યાજ) યહ હે કે કિસી મુસલમાન ભાઈકી ઈઝ્ઝત લેનેકો ઝબાન ખોલે. ('તબરાની')

હંમેશા દુનિયા હાસિલ કરનેમેં મશગૂલ રહના

૯૩ જિસકા તમામ ખ્યાલ દુનિયા હાસિલ કરનેમેં રહા, ઉસ પર મેરા પડોસ હરામ હોગા. ('તબરાની')

તવ્બહ

૯૪ તમામ અવ્લાદે આદમ (અલયહિસ્સલામ) ખતાકાર હૈં, લેકિન ખતાકારોંમેં સબસે બેહતર વહ ગુનહગાર હૈ જો તવ્બહ કરતે રહતે હૈં. ('તિરમિઝી શરીફ')

૯૫ એક આદમી લકદક (ઘને) જંગલમેં જા રહા હો. એક ઊંટ પર ઉસકા ખાના–પીના હો. ઈત્તિફાકન્ વહ ઊંટ ગુમ હો જાએ. મુસાફિર તલાશ કરતે કરતે થક જાએ ઔર આખિર (આજિઝ હો કર) મૌતકા ઈન્તિઝાર કરને લગે. જબ દમ નિકલનેકે કરીબ હો તો અચાનક વહ ઊંટ નઝર આ જાએ. ઉસ વકત ઊંટકો દેખ કર જિસ કદર ખૂશી ઔર મસર્રત ઉસ મુસાફિરકો હો, ઉસ ખૂશીસે ભી ઝિયાદહ અલ્લાહ તઆલાકો તવ્બહ કરનેવાલે બંદોંસે મસર્રત હોતી હૈ. ('સિહાહ')

૯૬ જબ કોઈ ગુનાહ હો જાએ તો ફૌરન્ છૂટતે હી કોઈ નેકી કરો, યહ નેકી ઉસ ગુનાહકો મિટા દેગી. ('તબરાની')

જન્નત હાસિલ કરનેકે કામ

૯૭ હબીબે ખુદા સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા :

"તુમ મુઝે ૬ (છે) બાતોંકી ઝમાનત દો તો મૈં તુમ્હારે લિએ જન્નતકી ઝમાનત દેને કો તૈયાર હું :

(૧) જબ બાત કરો તો સચ બોલો.

(૨) જબ વઅદહ કરો તો વફા (પૂરા) કરો.

(૩)જબ કિસી માલમેં અમાનત રખો તો અમાનતકો અદા કરો.
(૪)અપની શર્મગાહકી હિફાઝત કરો.
(૫)અપની નિગાહ નામહરમકો દેખનેસે રોકો.
(૬)અપને હાથોંકો (તમામ આ'ઝાકો) ઝુલ્મ (કરને)સે બચાઓ.'' ('અહમદ', 'ઈબ્ને હિબ્બાન')

૯૮ નબીએ મા'સૂમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા :
''જિસ શખ્સમેં યહ તીન બાતેં હોગી, ઉસકા ન સિર્ફ હિસાબ આસાન હોગા, બલ્કે વહ જન્નતમેં ભી દાખિલ કિયા જાએગા :
(૧)ન દેનેવાલોંકો દેના,
(૨)કતઅ કરનેવાલોં (તઅલ્લુક તોડનેવાલોં)સે મિલના ઔર
(૩)ઝાલિમકો માફ કર દેના.
જબ તુમ યહ કામ કરોંગે, જન્નતમેં જાઓગે.''
('બઝ્ઝાર', 'હાકિમ')

૯૯ નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા :
''તુમમેં સે જો શખ્સ મુઝે ૨ (દો) ચીઝોંકી તરફસે ઈત્મીનાન દિલાએ તો મૈં ઉસકે લિએ જન્નતકી ઝમાનત દેનેકો તૈયાર હૂં :
(૧)વહ ચીઝ જો દોનોં જબડોંકે દરમિયાન હે (યઅ્ની ઝબાન)
(૨)વહ જો દોનોં રાનોંકે દરમિયાન હૈ (યઅ્ની શર્મગાહ).
('બુખારી શરીફ')

૧૦૦ જિસને ૨૦ (બીસ) મુસલમાનોંકો દિનમેં યા રાતમેં સલામ કિયા હો, અગરચે એક હી મજલિસમેં હો યા અલગ અલગ, ઉસી રોઝ ઈન્તિકાલ હો ગયા તો વહ જન્નતમેં જાએગા.

૧૦૧ માલદારને મકરૂઝ (કર્ઝદાર)કો મુહલત દી ઔર મુફલિસ

મકરૂઝકો માફ કર દિયા તો વહ શખ્સ જન્નતી હૈ. ('અસ્હાબે સુનન')

૧૦૨ જિસને પરવરિશ કી તીન યા દો લડકિયોંકી યા બહેનોંકી, યહાં તક કે બાલિગ હો ગઈ (દીન સિખાયા), નિકાહ કર દિયા યા મર ગઈ તો જન્નતમેં વહ ઔર મૈં દોનોં ઉંગલિયોંકી તરહ મિલે હૂએ હોંગે. ('ઈબ્ને હિબ્બાન')

૧૦૩ સબસે પેહલે જન્નતકા દરવાઝા મૈં ખોલૂંગા. એક ઔરત મુઝસે આગે આગે જા રહી હોગી.

મૈં પૂછુંગા : "તું કોન હૈ ?"

વહ કહેગી :

મૈં વહ (જવાન) બેવા હૂં જો બચ્ચોંકી (તા'લીમ ઔર દીનકી) પરવરિશકે લિએ અપને નફસકો રોકે રહી ઔર નિકાહ નહીં કિયા. (ઔર બુઢ્ઢી હો ગઈ.) ('અબૂ લૈલી')

૧૦૪
- જિસ કિસીને મુસલમાનકો કપડા પહેનાયા. ઉસકી બરહનગી (નંગાપન)કો દૂર કિયા, તો ખુદા તઆલા ઉસકી બરહનગીકો કિયામતકે દિન જન્નતકે સબ્ઝ લિબાસ પહના કર દૂર કરેગા.
- જિસને કિસી ભૂકે મુસલમાનકો ખાના ખિલાયા તો હક તઆલા જન્નતકે ફલ ખિલાએગા ઔર
- જિસને કિસી પ્યાસે મુસલમાનકો પાણી પિલાયા ઉસકો કિયામતકે દિન ખુદા તઆલા શરાબે સરઅંબર પિલાએગા.

('અબૂ દાવૂદ શરીફ')

૧૦૫ જો શખ્સ ઐસી હાલતમેં મર ગયા કે વહ તકબ્બુર, ખ્યાનત ઔર કર્ઝસે પાક થા, વહ જન્નતમેં જાએગા.

('તિરમિઝી શરીફ')

બેહતરીન ખસલતેં

૧૦૬ સરદારે દો જહાં સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા : ‘‘અગર તુમમેં ૪ (ચાર) બાતેં પૈદા હો જાએ તો ફિર દુનિયા વ આખિરતમેં કુછ ભી હુઆ કરેં તુમ્હેં કોઈ ખતરા ન હોગા.

(૧) હિફાઝતે અમાનત (૨) સચ બોલના
(૩) હુસ્ને ખુલ્ક (નેક અખ્લાક) (૪) હલાલ કમાઈ.

(‘અહમદ’, ‘બયહકી’)

૧૦૭ રહમતુલ્ લિલ્ આલમીન સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા :
‘‘ચંદ કામ ઐસે હૈં કે ઉનમેંસે અગર કોઈ કામ ભી કોઈ કર લે તો અલ્લાહ તઆલા ઉસકા ઝામિન હૈં :
(૧) બીમારકી ઈયાદત (બીમારપુર્સી કરના)
(૨) જનાઝેકે સાથ જાના
(૩) ઈમામે આદિલકી ફરમાંબરદારી કરના
(૪) ફિત્નોંકે વકત લહવો લઈબ (ખેલ તમાશોં)સે અલાહિદહ હો જાના.’’ (‘અબૂ દાવૂદ શરીફ’)

સચ બોલના

૧૦૮ જો તાજિર (વ્યાપારી) ખુદાસે ડરતા હૈ ઔર સચ બોલતા હૈ, વહ કિયામતમેં શહીદ ઔર મિસ્કીનકે સાથ હોગા. (‘તિરમિઝી’)

શરાબ પીના

૧૦૯ એક મર્તબહ શરાબ પીનેસે ૪૦ (ચાલીસ) દિનકી નમાઝ કબૂલ નહીં હોતી ઔર ઈન ૪૦ (ચાલીસ) દિનમેં મૌત આ ગઈ તો કુફ્રકી મૌત મરા. ('તબરાની')

૧૧૦ અલ્લાહ તઆલાને યહ અહદ કિયા હૈ કે શરાબીઓકો દોઝખીઓંકે ઝખ્મોંસે નિકાલા હુવા પીપ, લહૂ ઔર પસીના પિલાયા જાએગા. ('મુસ્લિમ શરીફ', 'નસાઈ શરીફ')

૧૧૧ તીન શખ્સોં પર જન્નત હરામ હૈ :

(૧)શરાબકા આદી (૨) માં–બાપકા નાફરમાન

(૩)દય્યૂસ જો અપની અહલમેં ગંદી બાતોંકો દેખ કર ચશ્મ પોશી કરતા હૈ. ('અહમદ', 'નસાઈ', બઝઝાર')

ચુગલખોર

૧૧૨ ચુગલખોર જન્નતમેં દાખિલ ન હોગા. ('બુખારી', 'મુસ્લિમ')

૧૧૩ ચુગલખોરી ઔર કીના દોઝખમેં લે જાનેવાલી ચીઝેં હૈં. મુસલમાનકે કલ્બમેં દોનોં ચીઝેં જમા નહીં હો સકતી. ('તબરાની')

૧૧૪ ગીબત ઔર ચુગલખોરી ઈમાનસે ઐસા ખારિજ કરતી હૈ, જૈસે ચરવાહા (ભરવાડ) પત્તેવાલી ડાલીકો ઝુડતા હૈ. ('અસ્બહાની')

હસદ

૧૧૫ હસદ (અદેખાઈ) ખા લેતી હૈ નેકીઓંકો, જિસ તરહ ખા લેતી હૈં આગ લકડીકો. ('અબૂ દાવૂદ શરીફ')

બદખ્વાહી, બદગુમાની

૧૧૬ જિસને બદખ્વાહી કી વહ મુઝસે નહીં હૈ, બદગુમાની આ ગઈ તો વહ હરામ હૈ. ('મુસ્લિમ શરીફ')

બુખ્લ, બદખુલ્કી

૧૧૭ મુઅ્મિનમેં દો ખસ્લતેં જમા નહીં હો સકતી :
(૧) બુખ્લ (૨) બદખુલ્કી (બુરે અખ્લાક)

૧૧૮ અલ્લાહ તઆલાને અપને પર વાજિબ કર લિયા હૈ કે સખીકો જન્નતમેં ઔર બખીલકો જહન્નમમેં ડાલે (સખી વહ હૈ જો ઝકાત, સદકાત અદા કરે. બખીલ ઈસકે ખિલાફમેં હો.) ('અસ્ફહાની')

૧૧૯ બદખુલ્કી (બુરે અખ્લાક) નેક આ'માલકો ઐસા બિગાડ દેતી હૈ જૈસે સિરકા શહદ (મધ)કો બિગાડ દેતા હૈ. ('તબરાની')

૧૨૦ સબસે ઝિયાદહ બખીલ શખ્સ વહ હૈ જો મેરા નામ સુને ઔર મુઝ પર દુરૂદ ન ભેજે. ('ઈબ્ને આસિમ')

૧૨૧ બખીલીકે સબબ ખુનામરકી હોતી હૈ ઔર હરામકો હલાલ કર લેતેં હૈ ઔર ફિસ્ક–ફુજૂર ગુનાહ જારી હોતેં હૈ. ('અબૂ દાવૂદ')

જુવા, શતરંજ, ગંજીફાબાઝી

૧૨૨ જુવા, શતરંજ ઔર ગંજીફાબાઝી સબ હી મનહૂસ હૈ. (ઈન બુરે કામોંકો કરનેવાલા) રહમતે ખુદાસે મહરૂમ હોગા, મુફલિસીમેં મરેગા.

બદઝબાની

૧૨૩ બદઝબાની નિફાક હૈ ઔર શર્મ ઈમાન હૈ. ('તિરમિઝી શરીફ')

ધોકા, ફરેબ, ખિયાનત

૧૨૪ ધોકા, ફરેબ ઔર ખ્યાનત કરનેવાલે જહન્નમમેં હૈ. ('તબરાની')

૧૨૫ જન્નતમેં વહી જા સકતે હૈં જો કિયામતમેં તીન ચીઝોંસે પાક હો :
(૧) તકબ્બુર (૨) ખિયાનત (૩) કર્ઝ

ઈસરાફ, ફુઝૂલખર્ચી

૧૨૬ દૂસરી બાતોંકી તરહ યહ ભી ઈસરાફમેંસે હૈ કે જો ખ્વાહિશ હો, ખાને (પહનને)મેં કોશિશ કરે. ('ઈબ્ને અબી દુનિયા')

શૈતાનસે હિફાઝત

૧૨૭ જો કોઈ યહ ચાહતા હો કે ઈસકે ખાનેમેં, સોનેમેં શૈતાન શરીક ન હો તો ચાહિએ કે ઘરમેં દાખિલ હોને ઔર ખાતે વકત (વાજિબ હૈ) **'બિસ્મિલ્લા હિર્રહમા નિર્રહીમ'** કહ લિયા કરે. (ઈસ મુબારક નામકો બુઝુર્ગોંને 'ઈસ્મે આ'ઝમ' બતાયા હૈ.)
('બુખારી શરીફ', 'મુસ્લિમ શરીફ')

ગુસલ, વુઝૂ

૧૨૮ જિસકા એક બાલ ભી ગુસલમેં ખુશ્ક (સૂકા) રહ ગયા વહ ગુસલસે પાક નહીં હુવા. (વુઝૂકા ભી યહી હુકમ હૈ.)
('ઈબ્ને માજહ શરીફ')

૧૨૯ વુઝૂ કરકે સોનેવાલા જબ રાતકો નીંદસે હોશિયાર હોતા હૈ તો ખુદાસે જો દુઆ માંગતા હૈ, કબૂલ હોતી હૈ. ('અબૂ દાવૂદ')

ખૂશી, ગમ, મુસીબત, મર્ઝ, સફર

૧૩૦ દો આવાઝેં મલઊન હૈ. દુનિયા ઔર આખિરતમેં લઅનતકા સિલસિલા જારી રહતા હૈ.

(૧) ખૂશીકે મૌકે પર ગાના બજાના
(૨) મુસીબતકે વકત ચીખેં મારકે રોના. ('બઝ્ઝાર')

૧૩૧ કિસી મુઅ્મિનકો જબ કોઈ (તકલીફ) મુસીબત પહૂંચતી હૈ, યહાં તક કે કોઈ કાંટા ભી ઉસકો ચુભતા હૈ, અલ્લાહ તઆલા ઈસ તકલીફકે બાઈસ ઉસકી ખતાએં માફ કર દેતા હૈ.
('બુખારી શરીફ', 'મુસ્લિમ શરીફ')

૧૩૨ સફર ઔર મર્ઝકે બાઈસ આ'માલે નેક કમ નહીં લિખે જાતેં. તંદુરસ્તીમેં જો હોતે થે વહી લિખે જાતે હૈં. ('અહમદ', 'હાકિમ')

૧૩૩ મુઅ્મિનકા બુખાર દોઝખકી આગકા હિસ્સા હૈ. (ગુનાહોંસે પાક કરતા હૈ.)

૧૩૪ જિસને અપની બીમારીમેં ૪૦ (ચાલીસ) મર્તબહ પળ્હા :

'લા ઈલા-હ ઈલ્લા અન્ત સુબ્હાન-ક
ઈન્ની કુન્તુ મિનઝ્ઝાલિમીન'

ઔર ફિર ઈસ બીમારીમેં મર ગયા તો ઉસકો એક શહીદકે બરાબર સવાબ મિલતા હૈ. અગર અચ્છા હો ગયા તો તમામ ગુનાહોંસે પાક હો જાતા હૈ. ('હાકિમ')

૧૩૫ બંદહ તહમ્મુલ ઔર બુર્દબારીસે વહ દરજા પાતા હૈ જો એક રોઝહ રખનેવાલે ઔર રાત ભર ઈબાદત કરનેવાલેકા હોતા હૈ.
('ઈબ્ને માજહ શરીફ')

તસવીર બનાના, કુત્તા પાલના

૧૩૬ જાનદારકી તસવીર બનાનેવાલોંકો કિયામતકે રોઝ અઝાબ દિયા જાએગા ઔર કહા જાએગા કે જો તસવીરેં બનાઈ થીં ઉસમેં જાન ડાલો. જિસ ઘરમેં તસવીર હોતી હૈ વહાં રહમતકે ફરિશ્તે નહીં આતે. ('બુખારી શરીફ', 'મુસ્લિમ શરીફ')

૧૩૭ એક દફા જિબ્રઈલ અલયહિસ્સલામને આનેકા વઅદહ કિયા થા ઔર નહીં આએ. આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકો ફિક્ર ઔર પરેશાની હૂઈ. ઈન્તિઝારમેં થે. ઉસ વકત એક કુત્તેકે બચ્ચે પર નઝર પળી.

ફરમાયા :

"ઈસ નહૂસતકો દૂર કરો !"

ઈસકે બા'દ હઝરત જિબ્રઈલ અલયહિસ્સલામ તશરીફ લાએ ઔર ફરમાયા :

હમ ઐસે મકાનમેં નહીં જાતે જિસમેં કુત્તા હો યા (જાનદારકી) તસવીર હો. ('અહમદ')

મુસલમાનકી ઈઝ્ઝત, આબરૂ, જાન, માલ

૧૩૮ જિસને કિસી મુસલમાનકો ઉસકે ગુનાહોં પર ગૈરત દિલાઈ (શરમિંદહ કિયા) તો જબ તક વહ ગુનાહોંમેં ખૂદ મુબ્તલા ન હો, મૌત નહીં આએગી. ('તિરમિઝી શરીફ')

૧૩૯ મુસલમાનકા માલ ઔર ઈઝ્ઝત ઔર ખૂન ખુદાકે નઝદીક કઅબતુલ્લાહકી હુરમતસે ભી ઝિયાદહ અઝમત રખતા હૈ.

૧૪૦ જિસને કિસીકા ઐબ છુપાયા ઔર પર્દાપોશી કી. ગોયા એક કરીબુલ્ મર્ગ (મરનેકે કરીબ શખ્સ)કો ઝિંદહ કર દિયા.
('ઈબ્ને હિબ્બાન')

૧૪૧ કિસીને પૂછા :
''કોનસા મુસલમાન અફઝલ હૈ ?''

ફરમાયા :
''જિનકે હાથ ઔર ઝબાનકી ઈઝાસે લોગ સલામત હો.''
('બુખારી શરીફ', 'મુસ્લિમ શરીફ')

ખૂદકુશી (આપઘાત)

૧૪૨
- જિસને ખૂદકુશી (આપઘાત) કી હોગી, કિયામતમેં ઉસકો વહી અઝાબ દિયા જાએગા.
- અગર દુનિયામેં પહાડ પરસે ગિરા હો તો દોઝખમેં વહી અઝાબ હોતા રહેગા.
- અગર ઝહર પિયા હો તો વહી પિલાયા જાએગા ઔર
- અગર છુરીસે ઝબહ હુવા હો તો ઈસી તરહ કિયા જાએગા.

('બુખારી શરીફ', 'મુસ્લિમ શરીફ')

મુહબ્બત, નફરત, મદદ

૧૪૩ દીને ઈસ્લામકી હકીકત યહ હૈ કે અચ્છે (નેક) લોગોંસે મુહબ્બત હો ઔર ગુનહગારોં, ફાસિકોં, મુનાફિકોંસે નફરત હો.
('હાકિમ')

૧૪૪ જો લોગ :

● આપસમેં ખુદાકે લિએ મુહબ્બત (ભાઈચારા) કરતે હૈં,
● આપસમેં ઊઠતે–બેઠતે હૈં.
● બાહમી મુલાકાત કરતે હૈં,
● ખુદાકે લિએ અપના માલ ખર્ચ કરતે હૈં,

ઉનકે લિએ ખુદાકી મુહબ્બત વાજિબ હૂઈ.
ઉનકે લિએ કિયામતમેં નૂરકે મિમ્બર બિછાએ જાએંગે.
યહ દેખ કર શહીદ ઔર સિદ્દીક તઅજ્જુબ કરેંગે. ('મુઅત્તા')

૧૪૫ કિસી મુસલમાનકી હાજતકો પૂરા કરના, મસ્જિદે નબવી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમમેં ૨૦ (બીસ) સાલકે એ'તિકાફસે ભી ઝિયાદહ સવાબ હૈ. ('દુર્રે મનસૂર')

ગુસ્સા, હુસ્ને ખુલ્ક, ખામોશી, નરમ કલામી

૧૪૬ એક શખ્સકો ફરમાયા :
"ગુસ્સા ન કિયા કર. (નરમી કર !) તુઝકો જન્નત મિલ જાએગી." ('તબરાની')

૧૪૭ ગુસ્સેકો તર્ક કરના ખુદા તઆલાકે ગઝબસે દૂર રહના હૈ.

૧૪૮ ● ગુસ્સા શયૂતાનકી તરફસે હૈ,
● શયૂતાન આગસે બના હૈ.
● પાની આગકો ઠંડા કર સકતા હૈ.
● જબ કિસીકો ગુસ્સા આએ તો ઉસકો ચાહીએ કે પાની પી લિયા કરે. ('અબૂ દાવૂદ શરીફ')

૧૪૯ ગુસ્સેકે વકત 'અઊઝુ બિલ્લાહિ મિનશ્શયૂતા નિર્રજીમ' કહનેસે ગુસ્સા જાતા રહતા હૈ. ('બુખારી શરીફ', 'મુસ્લિમ શરીફ')

૧૫૦ કિયામતકે દિન નામએ આ'માલકે તરાઝૂમેં હુસ્ને ખુલ્ક સબસે વઝની હોગા. (યઅ્‌ની ગુસ્સા ન કરના, નરમી કરના) ('તિરમિઝી')

૧૫૧ હુસ્ને ખુલ્ક (નરમીસે બરતાવ)કે બાઈસ અલ્લાહ અપને બંદોંકો રોઝહ રખનેવાલે ઔર નમાઝ પઢ્હેવાલેકે મર્તબહ પર પહૂંચા દેતા હૈ. ('હાકિમ')

૧૫૨ મૈં તુઝકો સબસે ઝિયાદહ સહલ ઔર આસાન ઈબાદાત બતલા દેના ચાહતા હૂં :
(૧) ખામોશ રહના (૨) હુસ્ને ખુલ્ક (નરમીસે બર્તાવ કરના)

૧૫૩ ઉસ શખ્સ પર દોઝખકી આગ હરામ હૈ, જો આસાની કરનેવાલા ઔર નરમ કલામ હૈ. ('તિરમિઝી શરીફ')

૧૫૪ અલ્લાહ તઆલા નરમીકો પસંદ કરતા હૈ ઔર ઈસસે ખૂશ હોતા હૈ ઔર નરમી પર જો મદદ કરતા હૈ વહ સખ્તી પર નહીં કરતા. ('તબરાની')

યતીમ

૧૫૫ એક શખ્સને અપને સખ્ત દિલકી શિકાયત કી તો હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા :

- "યતીમકે સર પર હાથ ફેર.
- મિસકીનોંકો ખાના ખિલા,

તેરા દિલ નરમ હો જાએગા." ('અહમદ')

૧૫૬ યતીમકી હિફાઝત કરનેવાલા ઔર મૈં દોનોં જન્નતમેં ઈસ તરહ સાથ હોંગે જિસ તરહ યહ દોનોં ઉંગલિયાં (સાથ હૈ.) (ફિર દોનોં ઉંગલિયાં મિલા કર દિખાયા.) ('બુખારી શરીફ')

સુલહ કરાના

૧૫૭ ●મુસલમાનોંમેં બાહમી સુલહ કરા દેના નમાઝ, રોઝહ બલ્કે સદકહ દેનેસે ભી ઝિયાદહ સવાબ હૈ.
●ફસાદ કરનેવાલેકી મિસાલ ઐસી હૈ જૈસે બાલ મુંડનેવાલા. (વહ) અપને દીનકો ભી મુંડતા હૈ. ('અબૂ દાવૂદ', 'તિરમિઝી')

૧૫૮ દો મુસલમાનોંમેં સુલહ કરાનેકી ગર્ઝસે અગર કુછ જૂઠ ભી બોલ દિયા જાએ તો જૂઠકા ગુનાહ નહીં હોતા. ('અબૂ દાવૂદ')

ખૌફે ખુદા

૧૫૯ ઉસ આંખ પર આગ હરામ હૈ જો ખૌફે ખુદાસે રોનેવાલી હૈ.

૧૬૦ જો કોઈ ખૌફે ખુદાસે રોયા, મખ્ખીકે પરકે બરાબર આંસૂં મુંહ પર આયા તો દોઝખકી આગ (ઉસ પર) હરામ હો જાતી હૈ. ('ઈબ્ને માજહ શરીફ')

૧૬૧ ખુદાકે ખૌફસે નિકલે આંસૂકી યહ હાલત હૈ કે આગકા દરિયા ભી હો તો એક આંસૂં ઉનકો બુઝાનેકે લિએ કાફી હૈ. ('બયહકી')

મય્યિત

૧૬૨ ●જિસને કિસી મય્યિતકો ગુસલ દિયા ઔર ઉસકે ઐબકો છુપાયા તો અલ્લાહ તઆલા ઐસે બંદેકે ૪૦ (ચાલીસ) કબીરહ (બડે) ગુનાહ બખ્શ દેતા હૈ ઔર
●જિસને મય્યિતકો કબ્રમેં ઉતારા તો ગોયા ઉસને કિસીકો કિયામત તકકે લિએ એક મકાન રહને દિયા. ('તબરાની')

૧૬૩ જિસને કિસી મય્યિતકો કફન પહનાયા તો અલ્લાહ તઆલા ઉસકો જન્નતકે સુન્દુસ ઔર ઈસ્તબરકકા લિબાસ પેહનાએગા. ('હાકિમ')

૧૬૪ અગર કિસી મય્યિતકે જનાઝેકી નમાઝમેં ૪૦ (ચાલીસ) આદમી શરીક હોં તો અલ્લાહ તઆલા ઉસકો (નમાઝકી બરકતસે) બખ્શ દેતા હૈ, ઉનકી સિફારિશ કબૂલ કરતા હૈ. ('મુસ્લિમ શરીફ')

૧૬૫ જિસ મય્યિત પર ૩ (તીન) સફેં મુસલમાનોંકી નમાઝ પઢે (ઉસકી બરકતસે) ઉસ પર જન્નત વાજિબ હો જાતી હૈ. ('અબૂ દાવૂદ શરીફ')

૧૬૬ અગર કિસી મય્યિતકો ચાર, તીન યા દો શખ્સ ભી અચ્છા કહે (કે યહ શખ્સ ઝિંદગીમેં નેક અમલ કરતા થા) તો ઉસકો અલ્લાહ તઆલા બખ્શ દેતા હૈ. ('બુખારી શરીફ')

સદકહ, ખૈરાત, સખાવત

૧૬૭ બેહતરીન સદકહ યહ હૈ કિ કિસી ભૂકે મુસલમાનકો પેટ ભર કર ખાના ખિલાએ. ('બયહકી')

૧૬૮ અપને મુસલમાન ભાઈસે મુસ્કુરા કર ગુફતગૂ (બાત) કરના યહ ભી એક કિસ્મકા સદકહ હૈ. ('તિરમિઝી શરીફ')

૧૬૯ સદકહ (ખૈરાત) અલ્લાહ તઆલાકે ગુસ્સેકો બુઝાતા હૈ ઔર બુરી મૌતસે મહફૂઝ રખતા હૈ. ('તિરમિઝી શરીફ')

૧૭૦
- સદકહ દેનેવાલે કબરકી આગસે મહફૂઝ હોંગે.
- સદકહ કબરકી આગકો બુઝાતા હૈ. ('તબરાની')

૧૭૧ ● સદકહ (ખૈરાત) મુસલમાનકી ઉમ્રકો બળ્હાતા હૈ.
● બુરી મૌતસે મહફૂઝ રખતા હૈ.
● સદકહ દેનેસે તકબ્બુર વ કિબ્ર ઈન્સાનમેં પૈદા નહીં હોતા. ('તબરાની')

૧૭૨ ● સખાવત કરનેવાલા, અલ્લાહ તઆલા ઔર જન્નતકે કરીબ હૈ.
● સખી અગર જાહિલ હો તો વહ બખીલ આબિદસે ખુદાકે નઝદીક ઝિયાદહ મહબૂબ હૈ. ('તબરાની')

૧૭૩ ● છુપા કર સદકહ દેના ખુદાકે ગઝબકો ઠંડા કર દેતા હૈ ઔર
● સિલહરહમી કરના ઉમ્રકો બળ્હાતા હૈ. ('તબરાની')

૧૭૪ જો મિસ્કીન રિશ્તેદાર ન હો ઉસકો સદકહ (ખૈરાત) દેનેકા સવાબ એક હી ગુના હોતા હૈ, લેકિન રિશ્તેદાર મિસ્કીનકો દેના દોહરા સવાબ હૈ. ('નસાઈ શરીફ')

૧૭૫ જિસ ઝાતને મુઝકો હકકે સાથ નબી બના કર મબઊસ (પૈદા) કિયા હૈ ઉસકી કસમ, જો શખ્સ મુફલિસ રિશ્તેદારોંકો નહીં દેતા હૈ ઔર દૂસરોંકો દેતા હૈ તો અલ્લાહ તઆલા ઐસે બંદેકા સદકહ (ખૈરાત) કુબૂલ નહીં કરતા. ('નસાઈ શરીફ')

હુકૂકુલ્ ઈબાદ (બંદોંકે હુકૂક)

૧૭૬ ૪ (ચાર) શખ્સોંકી બખ્શિશ નહીં હોતી :
(૧) હંમેશા શરાબ પીનેવાલા,
(૨) માં–બાપકા નાફરમાન,
(૩) અપને રિશ્તેદારોંસે કતઅ તઅલ્લુક કરનેવાલા,
(૪) મુસલમાનોંસે દુનિયા તલબીસે અદાવત રખનેવાલા.

૧૭૭ મેરી ઉમ્મતકા મુફલિસ વહ હૈ જો કિયામતકે દિન બહુત સી નમાઝેં, રોઝહ, ઝકાત લે કર આએગા, લેકિન દુનિયામેં :

- કિસીકો ગાલી દી થી.
- કિસી પર તોહમત લગાઈ થી.
- કિસીકા માલ ખાયા થા.
- કિસીકો મારા થા.

બસ, કુછ નેકિયાં ઈસને લી, કુછ ઉસને લી ઔર જબ ઉસકી નેકિયાં ખત્મ હો ગઈ ઔર દૂસરેકે મુતાલબે બાકી રહ ગએ તો ઉનકે મુતાલબોંકે બકદ્ર (ઉનકે) ગુનાહ ઉસ પર ડાલ દીએ જાએંગે ઔર ઉસકે બા'દ ઈસ ઝાલિમ ઔર કસરતસે ઈબાદતકે માલિકકો જહન્નમમેં ડાલ દિયા જાએગા. ('મિશ્કાત શરીફ')

મુર્દહ સુન્નતકો ઝિંદહ કરના

૧૭૮ "મેરી જો સુન્નત જિસ ઝમાનેમેં મુર્દા હો ગઈ હો (યઅ્‌ની ઈસ પર અમલ ન હોરહા હો) ઉસે ઝિંદહ કરનેવાલોંકો ૧૦૦ (એક સો) શહીદોંકા સવાબ મિલેગા."

- ઈસ હદીસે પાકકે મુતાબિક યહ હુકૂક દિલાના, લેના, રિવાજ જારી કરના એસા હી સવાબ ખુદા અતા ફરમાએ. આમીન.
- હુકૂકુલ્ ઈબાદમેંસે યહ ફેઅલ ભી જિહાદે અકબર હૈ. કાફિરોંસે જિહાદકો ઈસસે છોટા બતાયા હૈ.

ફઝાઈલે નમાઝ

૧૭૯ બેશક, નમાઝ તમામ બુરાઈઓંસે રોકતી હૈ. ('અન્કબૂત' : ૪૫)

ખુલાસા : નમાઝ પઢનેસે દિલમેં નૂર પૈદા હોતા હૈ. નૂરકી તા'સીર બુરાઈઓંસે નફરત (બેઝારી) પૈદા કરતી હૈ. ('તિરમિઝી')

૧૮૦ ઈસ્લામકી બુનિયાદ ૫ (પાંચ) સુતૂન (થંભે) પર હૈ :

(૧) **'લા ઈલા-હ ઈલ્લલ્લાહુ મુહમ્મદુર્રસૂલુલ્લાહ'** કી ગવાહી દેના યઅ્‌ની ઈસ બાતકા ઈકરાર કરના કિ અલ્લાહ તઆલાકે સિવા કોઈ મા'બૂદ નહીં ઔર મુહમ્મદ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ ઈસકે રસૂલ હૈ.

(૨) નમાઝ કાયમ કરના. (૩) ઝકાત અદા કરના.

(૪) હજ કરના. (૫) રમઝાનકે રોઝે રખના.

('બુખારી શરીફ', 'મુસ્લિમ શરીફ')

૧૮૧ હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને પૂછા :

"અગર કિસી શખ્સકે દરવાઝે પર એક નહર જારી હો, જિસમેં વહ પાંચ મર્તબહ રોઝાના ગુસલ કરતા હો તો ફિર ઉસકે બદન પર કુછ મૈલ બાકી રહેગા ?"

સહાબા રદિયલ્લાહુ તઆલા અન્હુમને અર્ઝ કિયા :

"કુછ ભી બાકી નહીં રહેગા."

તો હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા :

"યહી હાલ પાંચ નમાઝોંકા હૈ. અલ્લાહ તઆલા ઈસ નમાઝકી વજહસે ગુનાહોંકો ઝાઈલ કરતા હૈ." ('મુસ્લિમ શરીફ')

૧૮૨ જો શખ્સ અચ્છી તરહ વુઝૂ કરે, ફિર નમાઝ (જો ઈસ પર) ફર્ઝ હૈ, (વહ) પઢે તો ખુદા તઆલા ઉસકી (નમાઝકી) વજહસે (ઉન) ગુનાહોંકો ઝાઈલ કરતા હૈ,

- જો ચલનેસે હૂએ હૈં ઔર
- હાથોંસે કીએ હોં ઔર
- વહ જો દિલમેં પૈદા હૂએ હોં,

સબ (હી)કો માફ ફરમાતા હૈ. ('અહમદ')

૧૮૩ અલ્લાહ તઆલાને મુઝે કહા હૈ કિ :
મૈંને તુમ્હારી ઉમ્મત પર પાંચ નમાઝેં ફર્ઝ કી હૈ, ઈસ લિએ મૈંને અપને લિએ અહદ કર લિયા હૈ કિ જો શખ્સ ઈન પાંચ નમાઝોંકો ઉનકે વકત પર અદા કરે તો મૈં અપની ઝિમ્મેદારી પર જન્નતમેં દાખિલ કરૂંગા ઔર અગર કોઈ ઈન નમાઝોંકો અદા ન કરે તો મુઝ પર ઉસકી કોઈ ઝિમ્મેદારી નહીં હૈ.
('અબૂ દાવૂદ શરીફ', 'ઈબ્ને માજહ શરીફ')

૧૮૪ ઈમાન ઔર કુફ્રકે દરમિયાન (સિર્ફ) નમાઝ છોડનેકા ફર્ક હૈ.
('અબૂ દાવૂદ શરીફ', 'નસાઈ શરીફ')

૧૮૫ નમાઝ છોડના આદમીકો કુફ્રસે મિલા દેતા હૈ.
('અહમદ', 'મુસ્લિમ શરીફ')

૧૮૬ જિસ શખ્સકી એક નમાઝ ભી ફૌત (કઝા) હો ગઈ, વહ ઐસા હો ગયા જૈસા કે ઈસકા નુકસાન ઉસકે ઘરકે (તમામ) લોગ ઔર માલ વ દૌલત સબ (હી) છીન લિયા ગયા હો.
('ઈબ્ને હિબ્બાન', 'નસાઈ શરીફ')

૧૮૭ ● ફરાઈઝકો છોડના કબીરહ ગુનાહ હૈ.
બગૈર અદા કીએ ફરાઈઝ કબૂલ નહીં હોતે.

૧૮૮ જો શખ્સ નમાઝકા એહતિમામ કરેગા, નમાઝ ઉસકે લિએ :
- કિયામતકે દિન નૂર હોગી ઔર
- હિસાબ પેશ હોનેકે વકત હુજ્જત હોગી ઔર
- નજાતકા સબબ હોગી.

ઔર જો શખ્સ નમાઝકા એહતિમામ ન કરે (યઅ્ની અદા ન કરે) :

- ઉસકે લિએ કિયામતકે દિન ન નૂર હોગા ઔર
- ન ઉસકે પાસ કોઈ હુજ્જત હોગી ઔર
- ન કોઈ નજાતકા ઝરીઆ હોગા.

ઉસકા હશ્ર (અંજામ) ફિરઔન, હામાન ઔર ઉબય બિન ખલ્ફકે સાથ હોગા. (યહ તીનોં કટ્ટર કાફિર થે.) ('અહમદ', 'તબરાની')

૧૮૯ ઈસ્લામમેં ઉસ શખ્સકા કોઈ હિસ્સા નહીં જો નમાઝ ન પઢતા હો. ('બઝ્ઝાર')

૧૯૦ નમાઝકે બગૈર દીન નહીં. નમાઝ દીનકે લિએ ઐસી હૈ જૈસા આદમીકે બદનકે લિએ સર હોતા હૈ.

૧૯૧ જો શખ્સ ૪૦ (ચાલીસ) દિન (તક) ઈખ્લાસકે સાથ ઈસ તરહ નમાઝ પઢે કે તકબીરે ઊલા ફોત ન હો, તો ઉસકો દો પરવાને મિલતે હૈં. એક પરવાના જહન્નમસે છુટકારેકા, દૂસરા નિફાકસે બરી (પાક) હોનેકા. ('તિરમિઝી શરીફ')

૧૯૨ એક સહાબી (રદિ.) સે ફરમાયા : જો લોગ અંધેરેમેં મસ્જિદોંમેં (ઈશા ઔર સુબ્હકો) કસરતસે જાતે હૈં ઉનકો કિયામતકે દિન પૂરે પૂરે નૂરકી ખૂશખબરી સુના દો. ('ઈબ્ને માજહ')

૧૯૩ એક શખ્સને હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમસે અર્ઝ કિયા કે :

"ફલાં શખ્સ રાતકો નમાઝ પઢતા હૈ ઔર સુબ્હ હોતે હી ચોરી કરતા હૈ."

આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે :

"ઈસકી નમાઝ ઉસકો ઈસ ફેઅલસે અનકરીબ હી રોક દેગી."

('દુર્રે મન્સૂર')

૧૯૪ મેરી ઉમ્મત કિયામતકે દિન વુઝૂ ઔર સજહદકી વજહસે રોશન હાથ–પાંવવાલી, રોશન ચહેરેવાલી હોગી. ઈસી અલામતસે દૂસરી ઉમ્મતોંસે પહેચાની જાએગી.

૧૯૫ જિસને કસદન (જાન–બુઝકર) નમાઝ છોડ દી, ઈસસે અલ્લાહ તઆલાકા ઝિમ્મા બરી (ખત્મ) હોગા. (‘ઈબ્ને માજહ શરીફ’)

૧૯૬ તારિકે સલાત (બેનમાઝી) કિયામતકે દિન અલ્લાહ તઆલાસે ઐસી હાલતમેં મુલાકાત કરેગા (કે) અલ્લાહ તઆલા ઉસ પર સખ્ત ગઝબનાક હોગા. (‘ઈબ્ને માજહ શરીફ’)

૧૯૭ તમામ (નેક) આ’માલમેં બેહતર અમલ અવ્વલ વકતમેં નમાઝકા અદા કરના હૈ. (‘અબૂ દાવૂદ શરીફ’)

૧૯૮ ફજર ઔર ઈશાકી દોનોં નમાઝેં મુનાફિકીન પર બહુત ભારી હૈ. (‘અહમદ’, ‘અબૂ દાવૂદ શરીફ’)

૧૯૯ જિસને અસરકી નમાઝ કસદન (જાન બુઝકર) છોડ દી, ઉસકે તમામ (નેક) આ’માલ ઝાઈઅ (બરબાદ) હો ગએ. (‘બુખારી શરીફ’, ‘મુસ્લિમ શરીફ’)

૨૦૦ જિસને ઈશાકી નમાઝ જમાઅતસે અદા કી તો ઉસકો નિસ્ફ (આધી) રાતકે કિયામ (નમાઝ)કા સવાબ મિલતા હૈ ઔર જિસને ઈશા ઔર સુબ્હ દોનોં નમાઝેં જમાઅતસે અદા કી તો ઉસકો (પૂરી) રાતકી ઈબાદતકા સવાબ અતા હોતા હૈ. (‘મુસ્લિમ શરીફ’, ‘અબૂ દાવૂદ શરીફ’)

૨૦૧ • પાંચોં નમાઝેં અપને દરમિયાની હિસ્સેકી ખતાએં મિટા દેતી હૈ યઅ્‌ની એક નમાઝસે દૂસરી નમાઝ તક જો ગુનાહ હો, વહ નમાઝ પઢનેસે મુઆફ હો જાતે હૈં. ઔર

● એક જુમ્અહકી નમાઝસે દૂસરી જુમ્અહકી નમાઝ અપને દરમિયાની હિસ્સેકે ગુનાહ મિટા દેતી હૈ, યઅ્ની જુમ્અહ પઢ્હનેસે સાત દિનકે ગુનાહ મુઆફ હો જાતે હૈં.

● (નમાઝ પઢ્હનેસે ગુનાહ ધુલ જાતે હૈં) અગર વહ ગુનાહે કબીરહ ન હોં. ('મુસ્લિમ શરીફ')

૨૦૨ જુમ્અહકી નમાઝ છોડનેસે રુક જાઓ, વર્ના તુમ્હારે દિલોં પર મુહર લગા દી જાએગી ઔર તુમ ગાફિલીનમેંસે કર દીએ જાઓગે. ('મુસ્લિમ શરીફ')

૨૦૩ ● જુમ્અહકી નમાઝ, એક જુમ્અહસે દૂસરી જુમ્અહ તક,

● રમઝાનકે રોઝે, એક રમઝાનસે દૂસરે રમઝાન તકકે લિએ

(ગુનાહોંકા) કફ્ફારહ હૈ, અગર વહ કબીરહ ગુનાહોંસે બચતા રહે. ('મુસ્લિમ શરીફ')

૨૦૪ જિસને તીન જુમ્અહ બિલા કિસી ઉઝ્રકે છોડ દીએ, વહ મુનાફિક હૈ. ('ઈબ્ને માજહ શરીફ')

૨૦૫ જુમ્અહકે દિનકા ગુસલ ઈન્સાનકે ગુનાહોંકો હર બાલકી જડસે ખીંચ નિકાલતા હૈ. ('તબરાની')

૨૦૬ જુમ્અહકે દિન સૂરએ 'ક–હ–ફ' પઢ્હનેવાલેકે કદમસે લે કર આસમાન તક નૂર ચમકતા હોગા ઔર દોનોં જુમ્અહકે માબૈન (દરમિયાન) જો ગુનાહ હોંગે વહ બખ્શ દીએ જાએંગે. ('ઈબ્ને મરદુયા')

૨૦૭ મૈંને જુમ્અહકો ફર્ઝ કિયા હૈ. જો શખ્સ બિલા કિસી વજહ ઈસકો છોડ દે તો અલ્લાહ તઆલા ઉસકી જમ્ઈયતકો પરેશાન કર દેગા ઔર ઉસકો બરકતોંસે મહરૂમ રખેગા. ન ઉસકી નમાઝ કુબૂલ

હોગી, ન ઝકાત ઔર ન હજ ઔર ન રોઝહ કુબૂલ હોગા. યહાં તક કે વહ તવ્બહ કરે ઔર ઉસકી તવ્બહ અલ્લાહ કુબૂલ કરે.

૨૦૮ ● તુમ જલતે રહતે હોં યઅ્ની આગકે કામ કરતે હોં (ગુનાહ કરતે હોં) લેકિન જબ સુબ્હકી નમાઝ પળ્હ લેતે હો તો વહ તુમકો ઠંડા કર દેતી હૈ.

● ફિર ઝોહર તક તુમ વહી કામ કરતે હોં, લેકિન ઝોહરકી નમાઝ તુમકો ઠંડા કર દેતી હૈ.

● ફિર અસર તક વહી કરતે હોં, લેકિન અસરકી નમાઝ ઠંડા કર દેતી હૈ.

● ઈસી તરહ મગરિબ ઔર ઈશાકી નમાઝ અપને દરમિયાની અવકાતકે ગુનાહોંકો મિટા કર તુમકો ઠંડા કર દેતી હૈ.

● જબ તુમ સો રહતે હોં તો તુમ પર કોઈ ગુનાહ નહીં લિખા જાતા યહાં તક કે તુમ નીંદસે જાગો. ('તબરાની')

૨૦૯

ચંદ સહીહ હદીસોંકા ખુલાસા

જો શખ્સ નમાઝ નહીં પળ્હતા હૈ, સુસ્તી કરતા હૈ :

● ઉસકી ઝિંદગીમેં બરકત નહીં રહતી.

● સાલિહીનકા નૂર ઉસકે ચેહરેસે હટા દિયા જાતા હૈ.

● ઉસકી દુઆ કુબૂલ નહીં હોતી.

● વહ ઝિલ્લતસે મરતા હૈ.

● વહ ભૂકા મરતા હૈ.

● ઉસકો પ્યાસકી શિદ્દતમેં મૌત આતી હૈ. અગર સમંદર ભી પી જાએ તો પ્યાસ નહીં બુઝતી.

● ઉસકી કબર સખ્ત હો જાતી હૈ.

● ઉસકી પસ્લિયાં એક દૂસરેમેં ઘુસ જાતી હૈ.

- ઉસ પર આગકા અઝાબ શુરૂ હો જાતા હૈ.
- ઉસ પર એક ઝહરીલા સાંપ મુકર્રર કર દિયા જાતા હૈ જો યહ કહ કર કાટેગા કે :

  "મુઝે તુઝ પર અઝાબ દેનેકે લિએ ભેજા હૈ."

  હર વકતકી નમાઝકે લિએ પૂરે વકત તક કાટેગા, જબ દૂસરા વકત નમાઝકા શુરૂ હોગા જિસમેં ઉસને નમાઝ નહીં પઢી હોગી, કાટતા રહેગા, યહાં તક કે હશ્ર (હિસાબ) શુરૂ હોગા.
- ઉસકા હિસાબ સખ્તીસે લિયા જાએગા.
- ઉસ પર અલ્લાહ તઆલાકા ગુસ્સા હોગા.
- ઉસકો સઝાકી હૈસિયત પર જહન્નમકા અઝાબ હોગા.

ફઝાઈલે રમઝાન, રોઝહ, એ'તિકાફ

૨૧૦ હઝરત નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ઉન્તીસવીં શા'બાનકો ખુત્બહ પઢા, જિસમેં ખાસ તૌર પર યહ એ'લાન ફરમાયા :

"લોગોં ! એક બહુત બા બરકત મહીના તુમ પર સાયહ અફગન હોનેવાલા હૈ. ઈસ રમઝાનકે મહીનેમેં :

- એક રાત ઐસી હૈ જિસકી ઈબાદત હઝાર મહીનોંકી ઈબાદતસે બેહતર હૈં.
- અલ્લાહ તઆલાને ઈસ રમઝાનકે મહીનેકે રોઝે ફર્ઝ કીએ હૈં.
- (ઈસ મહીનેમેં) રાતકા કિયામ (નમાઝ) મુસ્તહબ હૈં.
- જિસને ઈસ મહીનેમેં કોઈ નફલ ઈબાદત કી તો દૂસરે મહીનેકે ફર્ઝોંકે બરાબર સવાબ હૈં.
- ઈસ રમઝાન મહીનેકા એક ફરઝ દૂસરે મહીનેકે ૭૦ (સત્તર)

ફરઝોકે બરાબર હૈ.

- યહ મહીના સબ્રકા હૈ ઔર સબ્રકા બદલા જન્નત હૈ.
- યહ મહીના (આપસમેં) બાહમી સુલૂક વ ગમ ખ્વારીકા હૈ.
- ઈસ મહીનેમેં મુઅ્મિનકા રિઝ્ક બઢ્હા દિયા જાતા હૈ.
- "જિસને કિસી રોઝહદારકો રોઝહ ખુલવાયા તો ઉસકે ગુનાહ બખ્શ દીએ જાતે હૈં, દોઝખસે આઝાદ કર દિયા જાતા હૈં. રોઝહ ખુલવાનેવાલેકો રોઝહદારકે બરાબર સવાબ હોતા હૈ. ઔર રોઝહદારકે સવાબમેં કોઈ કમી નહીં હોતી."

લોગોંને કહા :

"હમ સબમેં તો ઈતની હૈસિયત નહીં કે કિસી રોઝહદારકો ઈફતાર કરાએં ! "

આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા :

"સિર્ફ એક ખજૂરસે યા દૂધ ઔર પાનીકે ઘૂંટસે રોઝહ ખુલવા દેના ભી કાફી હૈ."

- ઈસ મહીનેકે અવ્વલ ૧૦ (દસ) દિન રહમત હૈ.
દૂસરા હિસ્સા મગફિરતકા હૈ.
તીસરા હિસ્સા આખિરતમેં દોઝખસે આઝાદીકા હૈ.
- ઈસ મહીનેમેં જો શખ્સ અપને માતહત (તા'બેદાર) લોગોં પર તખફીફ (આસાની) કરે તો અલ્લાહ તઆલા ઉસકો બખ્શ દેગા.
- ઈસ મહીનેમેં ૪ (ચાર) કામ બહુત ઝરૂરી હૈ.
દો તો ઐસે હૈં જિસકો કીએ બગૈર તુમકો ચારહ નહીં.

(૧) કલિમએ શહાદત હૈ. (૨) ઈસ્તિગફારકી કસરત હૈ.

યહ દોનોં બાતેં અલ્લાહ તઆલાકો બહુત પસંદ હૈ.

(૩) જન્નતકો તલબ કરના (૪) દોઝખસે પનાહ માંગના.

યહ વહ દો બાતેં હૈં જો તુમ્હારે લિએ સખ્ત ઝરૂરી હે.

- રોઝહદારકો કિયામતમેં મેરે હાથસે હૌઝે કૌસરસે પાની પિલાયા જાએગા, ફિર ઈસકો જન્નતમેં દાખિલ હોને તક પ્યાસ નહીં લગેગી. ('ઈબ્ને ખુઝયૂમહ')

૨૧૧ રોઝહ દોઝખસે બચાવકી ચીઝ હે. રોઝહ દોઝખકે અઝાબકો સિપર (ઢાલ) બન કર રોકેગા. ('ઈબ્ને ખુઝયૂમહ')

૨૧૨
- હર નેકીકા અજ્ર દસ ગુના હોતા હૈ ઔર કભી સાતસો તક ભી પહુંચ જાતા હૈ.
- હર નેકીકે ઈવઝ સાતસો નેકિયાં લિખી જાતી હૈ, લેકિન રોઝહ સબ નેકિઓંસે મુસ્તસ્ના હૈ. ઈસ નેકીકા તઅલ્લુક મખ્સૂસ તૌર પર અલ્લાહ તઆલાકે સાથ હૈ ઔર ઈસકા બદલા ભી અલ્લાહ તઆલા દેંગે.

"બંદેને ખાને–પીનેકી ખ્વાહિશાતકો મેરી વજહસે તર્ક કિયા હૈ. મૈં હી ઈસકા અજ્ર અતા કરૂંગા." ('મુસ્લિમ શરીફ')

૨૧૩ રોઝહદાર જન્નતમેં એક મખ્સૂસ દરવાઝેસે દાખિલ હોંગે. ઈસ દરવાઝેકા નામ રય્યાન હૈ. જબ સબ રોઝહદાર દાખિલ હો ચુકેંગે તો યહ દરવાઝા બંદ કર દિયા જાએગા. ફિર કોઈ શખ્સ ઈસ દરવાઝેસે દાખિલ નહીં હોગા. ('બુખારી શરીફ', 'મુસ્લિમ શરીફ')

૨૧૪ હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ખ્વાબમેં દેખા કે :

કુછ લોગ ઉલટે લટકે હૂએ હૈં ઔર ઈનકે જબડે ચીરે હૂએ હૈં ઔર ઈનસે ખૂન બહતા હૈ.

આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને પૂછા :

"યહ કૌન લોગ હૈ ? "

આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકો બતાયા ગયા કિ :
"યહ લોગ રોઝહદાર હૈં, રમઝાન મહીનેકે ખત્મ હોનેસે પેહલે રોઝહ ખત્મ કર દિયા કરતે થે." ('ઈબ્ને ખુઝયૂમહ')

૨૧૫ રોઝહ ઔર કુર્આન દોનોં કિયામતમેં સિફારિશ કરેંગે.

રોઝહ કહેગા :

''મેરી વજહસે ઈન બંદોંને ખાના-પીના તર્ક કિયા (છોડ દિયા). હે અલ્લાહ ! મેરી સિફારિશ કુબૂલ હો ! ''

કુર્આન કહેગા :

''મેરી વજહસે રાતકો નહીં સોયા. મેરી સિફારિશ કુબૂલ કરના."

અલ્લાહ તઆલા દોનોંકી સિફારિશ કુબૂલ ફરમાએગા.
('તબરાની', 'અહમદ')

૨૧૬ બહુતસે રોઝહદાર જૂઠ ઔર ગીબતસે અપને રોઝહકી હિફાઝત નહીં રખતે. અલ્લાહ તઆલા ઈનકે ભૂકે રહનેકી પરવાહ નહીં કરતા. ('બુખારી શરીફ')

૨૧૭ ઈફતારકે વકત રોઝહદાર જો દુઆ માંગે, કુબૂલ કર લી જાતી હૈ. રદ નહીં હોતી. ('બુખારી શરીફ', 'મુસ્લિમ શરીફ')

૨૧૮ દો ઔરતોંને રોઝહ રખા થા. રોઝહમેં ઈસ શિદતસે ભૂક લગી કે બરદાશ્ત ન હો સકી, તો હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમસે પૂછવાયા કિ :

"કયા કરે ? "

હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને એક પ્યાલા ઉનકે પાસ

ભેજા ઔર દોનોંકો ઉસમેં કે (ઊલટી) કરનેકા હુકમ ફરમાયા.

જબ દોનોંને કૈ કી તો ઈસમેંસે ગોશ્તકે ટુકડે ઔર તાઝહ ખાયા હૂવા ખૂન નિકલા !

હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા :

“ઉન્હોંને હલાલ રોઝીસે તો રોઝહ રખા થા, લેકિન હરામ ચીઝોંકો ખાયા યઅ્ની લોગોંકી ગીબત કરતી રહી.”

૨૧૯
- ગીબત કરનેસે રોઝહમેં ભૂક ઔર પ્યાસ લગતી હૈ.
- દૂસરે સબ ગુનાહોંકા હાલ ભી યહી હૈ.
- તજરબા હૈ કે રોઝહ મુત્તકીઓ (પરહેઝગારોં)કો કભી માલૂમ નહીં હોતા હૈ. ફિસ્ક–ફુજૂર કરનેવાલોં ઔર લહવ–લઈબમેં મુબ્તલા લોગોંકી બુરી હાલત હોતી હૈ.

૨૨૦
- રમઝાનકી હર રાતમેં સાત લાખ ગુનહગાર દોઝખસે આઝાદ હો જાતે હૈં.
- (રમઝાનકી) હર જુમ્અહકી રાતમેં ઈસ કદર દોઝખી દોઝખસે આઝાદ હોતે હૈં કિ જિતને સાત દિનમેં હોતે હૈં યઅ્ની ૪૯ લાખ.

૨૨૧ **હદીસોંસે સાબિત હૈ કિ :**
- અગર કોઈ શખ્સ અપની પૂરી ઉમ્ર રોઝહ રખે, ફિર ભી રમઝાન મુબારકકે એક રોઝહકે બરાબર સવાબ (હાસિલ) નહીં કર સકતા.
- રોઝહ ગુનાહોંસે પાક કરતા હૈ ઔર ઈસમેં હક તઆલાકા કુર્બ (નઝદીકી) હૈ.
- ઈસ માહે મુબારકમેં :

(૧) ફરાખીએ રિઝ્ક યઅ્ની રિઝ્કમેં ઈઝાફા હોતા હૈ.
(૨) માલ ઔર ઝરમેં ઝિયાદતી હોતી હૈ.
(૩) જો ખાના ખાયા જાતા હૈ વહ સબ ઈબાદતમેં સવાબ લિખા જાતા હૈ.
(૪) કુલ આ'માલે નેક દો ચંદ (ડબલ) ઝિયાદહ હોનેકા અજ્ર મિલતા હૈં.
(૫) તમામ આસમાન ઔર ઝમીનકે ફરિશ્તે રોઝહદારકે લિએ બખ્શિશ માંગતે હૈં.
(૬) શયતાન બંદ કીએ જાતે હૈ.
(૭) રહમતકે દરવાઝે કુશાદહ હોતે હૈં.
(૮) જન્નતકે દરવાઝે ખુલ જાતે હૈં.
(૯) દોઝખકે દરવાઝે બંદ કીએ જાતે હૈં.
(૧૦) રોઝહદારકે તમામ ગુનાહ બખ્શે જાતે હૈં.
(૧૧) રોઝહદારકી દુઆ કુબૂલ હોતી હૈ ઔર રોઝહકી બરકતસે તમામ બદન પાક હો જાતા હૈ.
(૧૨) ઈસ મહીનેકા ફર્ઝ દૂસરે મહીનોંકે ૭૦ (સત્તર) ફર્ઝોંકે બરાબર હૈ.
(૧૩) ઈસ મહીનેમેં રહમતકે ફરિશ્તે વહાં નહીં જાતે જિસ ઘરમેં :
- કુત્તા હો યા • સુવ્વર હો યા • શરાબી હો યા
- ઝાની (ઝિના–બદકારી કરનેવાલા) હો યા
- જાનદારકી તસવીર હો.

૨૨૨ નબીએ કરીમ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકા ઈરશાદ હૈ: " જો શખ્સ લયલતુલ્ કદ્રમે ઈમાન કે સાથ ઔર સવાબ કી નિય્યત સે (ઈબાદત કે લિએ) ખળા હો, ઉસ કે પિછલે તમામ

ગુનાહ મુઆફ કર દીએ જાતે હૈં.” (‘બુખારી શરીફ’, ‘મુસ્લિમ શરીફ’)

ફાઈદહ

- ખળા હોનેકા મતલબ યહ હૈ કે નામ પળહે યા તિલાવત ઔર ઝિક્ર વગયરહ મેં મશગૂલ હો.
- સવાબ કી ઉમ્મીદ કા મતલબ યહ હૈ કે મહઝ અલ્લાહકી રઝા ઔર સવાબ કે હુસૂલકી નિય્યત હો.

૨૨૩ રમઝાનુલ્ મુબારકકે રોઝહકો બગૈર ઉઝ્રકે તર્ક કરના (છોડ દેના) કબીરહ (બડા) ગુનાહ હૈ ઔર ઈન્કાર કરનેવાલા કાફિર હો જાતા હૈ. હરેક રોઝહકી કઝા કર લેના જરૂરી હૈ.

૨૨૪ ઝિલહજજકી નવવી તારીખકા રોઝહ રખનેસે એક સાલ પહલે ઔર એક સાલ આઈન્દહકે ગુનાહ માફ હો જાતે હૈં.
(‘મુસ્લિમ શરીફ’)

૨૨૫ મૈં અલ્લાહ તઆલાસે ઉમ્મીદ રખતા હૂં કિ દસવીં મુહર્રમકા રોઝહ એક સાલ ગુઝિશ્તહ ઔર એક સાલ આઈન્દહકે ગુનાહોંકા કફ્ફારહ હો જાએ. (‘ઈબ્ને માજહ શરીફ’)

૨૨૬ જિસને અલ્લાહ તઆલાકે લિએ એક દિનકા ભી એ’તિકાફ કિયા તો હક તઆલા ઉસકો જહન્નમસે તીન ખંદકોંકી મિકદાર દૂર કરેગા. (‘તબરાની’, ‘બયહકી’)

સદકએ ફિત્ર

૨૨૭ સદકએ ફિત્ર રોઝહદારકી તમામ કમઝોરિયોંકા કફ્ફારહ હોતા

હૈ. જિસને ઈદકી નમાઝસે પેહલે દા કિયા તો વહ રોઝહકી જો કુછ નુકસ હો ઉસકો પાક કર દેતા હૈ. ઈસકો (ઈદકી) નમાઝકે બા'દ અદા કરના મહઝ (સિર્ફ) સદકહ હૈ.

('અબૂ દાવૂદ શરીફ')

૨૨૮ જબ તક સદકએ ફિત્ર અદા ન કિયા જાએ, રમઝાનકે રોઝે આસમાન ઔર ઝમીનકે દરમિયાન મુઅલ્લક રહતે હૈં.

ફઝાઈલે ઝકાત

૨૨૯ રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા :

- "ઝકાત (અદા કરને)કે ઝરીએસે અપને માલકો મહફૂઝ બનાઓ ઔર
- અપને બીમારોંકી સદકહસે દવા કરો ઔર
- બલાઓંકે દફા (કરને)કે લિએ દુઆ ઔર આજિઝીસે ખુદાકી મદદ ચાહો." ('કન્ઝુલ્ ઉમ્માલ' : ૨૩૮, ૨૪૦)

૨૩૦ જિસ માલકી ઝકાત અદા કર દે, ઉસ માલકા શર (ખરાબી) ઉસસે જાતા રહતા હૈ. ('કન્ઝુલ્ ઉમ્માલ' : ૨૩૮, ૨૪૦)

૨૩૧ હઝરત નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ મસ્જિદે કા'બામેં હતીમમેં તશરીફ રખતે થે. કિસી શખ્સને તઝકિરહ કિયા,

"ફલાં આદમીઓંકા બડા નુકસાન હો ગયા. સમંદરકી મૌજને ઉનકે માલકો ઝાઈઅ (બરબાદ) કર દિયા."

હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે :

"જંગલ હો યા સમંદર, કિસી જગહ ભી જો માલ ઝાઈઅ (બરબાદ) હોતા હૈ વહ ઝકાત નહીં દેનેસે ઝાઈઅ હોતા હૈ.

અપને માલકી ઝકાત અદા કરકે હિફાઝત કરો.'' ('કન્ઝુલ્ ઉમ્માલ')

૨૩૨ ● અલ્લાહ તઆલાને દૌલતમંદોં પર ઉનકે માલોંમેં ઈતની મિકદારમેં ઝકાત ફર્ઝ કી હૈ જો ઉનકે ફુકરાઓં (ગરીબ રિશ્તેદારોં)કો કાફી હૈ. ઔર

● માલદાર, ગની લોગ ઝકાતકે અપને ફરીઝહકો રોકતે હૈં યઅ્ની પૂરી અદા નહીં કરતે હૈં તો ઉનકે ગરીબ, ભૂકે, નંગે રિશ્તેદારોંકો મશક્કતમેં ડાલતે હૈં.

● ''ગૌરસે સુન લો ! હક તઆલા દૌલતમંદોંસે સખ્ત મુહાસબહ ફરમાએગા (હિસાબ લેગા) (ઔર) ફર્ઝકી કોતાહી પર સખ્ત અઝાબ દેગા.'' ('કન્ઝુલ્ ઉમ્માલ' : ૨૫૮)

૨૩૩ જિસ માલકે સાથ ઝકાતકા વહ માલ (જિસકી ઝકાત નહીં દી હો) ઐસા માલ મિલ જાતા હૈ, વહ ઉસ માલકો હલાક કીએ બગૈર નહીં રહતા. ('બયહકી' : ૨૭૨)

૨૩૪ જો શખ્સ હરામ તરીકેસે માલ કમાએ ઔર ફિર ઉસકો સદકહ કરે, ઉસમેં ઉસકે લિએ કોઈ અજ્ર નહીં હૈ. ઔર હરામ કમાનેકા વબાલ સર પર રહા ઔર ઉસ સદકહકા કોઈ સવાબ ઉસકો નહીં હૈ. ('તબરાની' : ૨૪૩, ૨૭૩)

૨૩૫ જો શખ્સ સોને-ચાંદીકી ઝકાત અદા નહીં કરતા હૈ ઉસકે માલકી તખ્તિયાં બના કર કિયામતમેં ઉસ શખ્સકી પેશાની ઔર પહલૂકો દાગ દિયા જાએગા. જબ યહ તખ્તિયાં ઠંડી હો જાએગી તો ફિર ગર્મ કિયા જાએગા. ઔર કિયામતકે પચાસ હઝાર બરસવાલે પૂરે દિનમેં ઉસકો વહી અઝાબ હોતા રહેગા. ('બુખારી શરીફ', મુસ્લિમ શરીફ')

૨૩૬ જિસ શખ્સને માલકી ઝકાત અદા નહીં કી, કિયામતમેં ઉસકે

માલકા એક ઝહરીલા અઝદહા બના કર ઉસકો ગલેમેં ડાલા જાએગા. જો ઉસકો કાટતા રહેગા ઔર યહ કહ કર કાટેગા કે :

"મૈં તેરા માલ હૂં, તેરા ખઝાના હૂં." ('ઈબ્ને માજહ', 'નસાઈ' : ૨૫૬)

૨૩૭ ● ઝકાતમેં તા'ખીર કરનેવાલા મલઊન (લાનતી) હૈ.

● ઝકાત નહીં દેનેવાલેકી નમાઝ કુબૂલ નહીં હોતી.

● ઝકાત નહીં દેનેવાલા મુનાફિક હૈ.

● ઝકાત રોકનેસે કહત પડતા હૈ, જિસ તરહ ઝિનાસે વબા ફૈલતી હૈ.

● પાક માલ ઝકાત નહીં દેનેસે નાપાક હો જાતા હૈ.

● ઝકાત દેનેસે માલ પાક રહતા હૈ. ('સિહાહ')

૨૩૮ બખીલ આદમી :

● જન્નતસે દૂર હૈ,

● અલ્લાહ તઆલાસે દૂર હૈ,

● લોગોંસે દૂર હૈ મગર

● દોઝખસે કરીબ હૈ. ('તિરમિઝી શરીફ')

૨૩૯ જો શખ્સ ઝકાત અદા કરે ઔર અપને ઝિમ્મેકે હકદારોંકો ખિલાએ–પેહનાએ, વહ બખીલ નહીં હૈ.

ફઝાઈલે હજ વ ઉમરહ

૨૪૦ જિસને હજ કિયા, હજમેં કોઈ ફિસ્ક બાત નહીં કી ઔર ન ફહશ કલામ કિયા તો વહ હજસે ઐસા પાક–સાફ હો કર લોટતા હૈ, ગોયા આજ હી માંકે પેટસે પૈદા હુવા. ('બુખારી', મુસ્લિમ')

૨૪૧ જિસને મક્કા મુઅઝ્ઝમાસે પૈદલ હજ કિયા ઉસકે હર કદમ

પર ૭૦૦ (સાતસો) નેકિયાં લિખી જાતી હૈ. યહાં તક કે વાપસ મક્કા આ જાએ, હર નેકી હરમકી (એક લાખ) નેકીયોંકે બરાબર હોતી હૈ.

૨૪૨ હાજીકી મગફિરત કર દી જાતી હૈ ઔર જિસકે લિએ વહ મગફિરત તલબ કરે ઉસકી ભી બખ્શિશ કર દી જાતી હૈ. ('બઝ્ઝાર')

૨૪૩
- જો હાજી હજકે ઈરાદેસે નિકલા ઔર મર ગયા તો કિયામત તક અલ્લાહ તઆલા ઉસકે લિએ હજકા સવાબ લિખતા હૈ.
- જો ઉમરહકી નિય્યતસે નિકલા ઔર મર ગયા તો કિયામત તક ઉમરહકા સવાબ લિખા જાતા હૈ.
- જો જિહાદકે કસદ (ઈરાદે)સે નિકલા ઔર મર ગયા તો કિયામત તક ગાઝીકા સવાબ લિખા જાતા હૈ. ('અબૂ લૈલી')

૨૪૪ હજમેં માલ ખર્ચ કરના જિહાદમેં ખર્ચ કરનેસે ૭૦૦ (સાતસો) હિસ્સા સવાબમેં ઝિયાદહ હૈ. ('અહમદ')

૨૪૫ જિસને રમઝાનમેં ઉમરહ કિયા ઉસકો ઐસા સવાબ મિલતા હૈ જૈસે ઉસને મેરે સાથ હજ કિયા. ('અબૂ દાવૂદ શરીફ')

૨૪૬ રમઝાનકા ઉમરહ હજકે બરાબર હૈ. ('બુખારી શરીફ')

૨૪૭ એક શખ્સને અર્ઝ કિયા કે :

"હુઝૂર સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ !
મૈં કમઝોર ભી હૂં ઔર બુઝદિલ ભી હૂં."

આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે :

"તું ઐસા જિહાદ કિયા કર જિસમેં કાંટા ભી ન લગે."

ઉસને અર્ઝ કિયા કે :

"ઐસા જિહાદ કોન સા હૈ જિસમેં તકલીફ ન હો ? "

આપ સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમને ફરમાયા કે :

"હજ કિયા કર." ('તબરાની')

૨૪૮ હજરે અસ્વદ ઔર રુકને યમાનીકો મસ કરના (છૂના) ગુનાહોંકે લિએ કફ્ફારહ હૈ. ('તિરમિઝી શરીફ')

૨૪૯ જિસને અરફાકે દિન અપની ઝબાન, કાન ઔર આંખોકો કાબૂમેં રખા તો એક અરફાસે લે કર દૂસરે અરફા તકકે ગુનાહ બખ્શ દીએ જાતે હૈં.

૨૫૦ એક અનસારી રદિયલ્લાહુ તઆલા અન્હુસે ફરમાયા કે :

''હજસે ફારિગ હોનેકે બા'દ જબ તૂ સર મુંડાએગા તો તુઝકો હર બાલકે બદલેમેં એક નેકી અતા હોગી ઔર તેરા હર ગુનાહ મુઆફ કર દિયા જાએગા." ('અસ્હાબે સુનન')

૨૫૧ રૂએ ઝમીનકે તમામ પાનીઓંસે બેહતર ઝમઝમકા પાની હૈ. ઈસ પાનીમેં ભૂકેકી ગિઝા હૈ ઔર બીમારીકી શિફા હૈ. ('ઈબ્ને હિબ્બાન')

અલ્લાહ તઆલા મુસલમાનસે ફરમાતા હૈ :

કી વફા તૂને મુહમ્મદસે તો હમ તેરે હૈં;
યહ જહાઁ ચીઝ હૈ ક્યા, લવહો કલમ તેરે હૈ.

[સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ]

– ડોક્ટર અલ્લામહ મુહમ્મદ ઈકબાલ (રહ.)

મુન્તખબ અકવાલે અકાબિરીન

ફર્ઝકા અદા કરના

૧ હઝરત મુજદ્દિદે અલ્ફેસાની રહિમહુલ્લાહુને ફરમાયા હૈ કિ :

- "ફરાઈઝમેંસે એક ફર્ઝકા અદા કરના હઝાર સાલ નવાફિલકે અદા કરનેસે બેહતર હૈ, અગરચે વહ નફલ ખાલિસ નિય્યતસે અદા કિયા જાએ ઔર ખ્વાહ વહ નફલ : નમાઝ, રોઝહ ઔર ઝિક્ર વગૈરહ કિસ્મકે હોં.
- મિસાલ : ઝકાતકે તૌર પર એક દાંગ યઅ્ની છ રતી સોના દેના, નવાફિલ ખૈરાતકે તૌર પર સોનેકે પહાડ સદકહ કરનેસે કઈ દરજા બેહતર હૈ."

('દુર્રે લાસાની' : મકતૂબાત હિસ્સા અવ્વલ, મકતૂબ નં. : ૨૯)

માલ ખર્ચ કરના

૨ ખલીફએ બરહક હઝરત અલી રદિયલ્લાહુ તઆલા અન્હુ ફરમાતે હૈં કિ :

"એક હઝાર દિરહમ મિસ્કીનોંકો દેનેસે અફઝલ હૈ બીસ દિરહમ દોસ્તોંમેં ખર્ચ કરના."

3 તરીકતકે ચિરાગ હઝરત બસર હાફી (રહ.) ફરમાતે હૈં કિ :

નવાફિલ હજમેં ખર્ચ કર દેનેસે અફઝલ હૈ કિસી કર્ઝદાર યા યતીમ બચ્ચેવાલોંકો દેના.

મુસલમાનકી ઈઝ્ઝત, જાન, માલ

૪ **આરિફોંકે સુલતાન હઝરત બાયઝીદ (રહ.) ફરમાતે હૈં કિ :**

"તુમ્હારે ગુનાહ ઈસ કદર નુકસાન નહીં કરેંગે જિસ કદર કે એક મુસલમાન ભાઈકા બેઈઝ્ઝત વ ઝલીલ કરના તુમકો નુકસાન પહૂંચાએગા."

૫ **શરીઅત વ તરીકતકે પેશવા હઝરત અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને મુબારક રહમતુલ્લાહિ અલયહિ ફરમાતે હૈં કિ :**

"ઝિના (બદકારી)સે ભી બદ્તર ગુનાહ કિસી મુસલમાનકી ગીબત કરના હૈ."

૬ **ઈમામે તરીકત હઝરત ખ્વાજા ગરીબ નવાઝ રહમતુલ્લાહિ અલયહિ ફરમાતે હૈં કિ :**

"કિસી મુસલમાનકો બરબાદ કરનેસે જો નુકસાન હોતા હૈ, ઈતના દૂસરે ગુનાહોંમેં નહીં હૈ."

૭ **કુતુબે વક્ત હઝરત અહમદ મસરૂક (રહ.) ફરમાતે હૈં કિ :**

"મુઅ્મિનકી ઈઝ્ઝતકી હુરમત કરના ખુદા તઆલાકી ઈઝ્ઝતકી તઅ્ઝીમ કરના હૈ."

૮ **પેશવાએ ઉમ્મત હઝરત અબૂ ઈસ્હાક ઈબ્રાહીમ ઈબ્ને સહરયાર ગઝરૂની રહમતુલ્લાહિ અલયહિ ફરમાતે હૈં કિ :**

"તમામ નેક કામોંમેં મુસલમાનોંકો મુકદ્દમ રખના કિ હક તઆલા તુઝે કિયામતમેં મુકદ્દમ રખે."

૯ **કુતુબે ઝમાના હઝરત અબૂલ્ હસન ખિરકાની રહમતુલ્લાહિ અલયહિ ફરમાતે હૈં કિ :**

જિસકે રાત–દિન બગૈર ઈઝાએ મુઅ્મિનકે કટે હો તો ગોયા

હઝરત નબી સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમકી સોહબતમેં રહા.

૧૦ સુલતાને તરીકત હઝરત અબૂ ઈસ્હાક ઈબ્રાહીમ સૈબાની રહમતુલ્લાહિ અલયહિ ફરમાતે હૈં કિ :

મહબૂબે ઈલાહી ખ્વાજા નિઝામુદીન રહિમહુલ્લાહુ ફરમાતે હૈં કિ :

મુઅ્મિનકે દિલકો સતાના, રંજ પહૂંચાના અલ્લાહ તઆલાકો રંજ ઔર તકલીફ પહૂંચાનેકે બરાબર હૈ.

વાલિદૈનકી ખિદમત

૧૧ આરિફોંકે સુલતાન હઝરત બાયઝીદ (રહ.) ફરમાતે હૈં કિ :

મૈંને કુર્બે હક ઔર રઝાએ હક હાસિલ કરનેકો સખ્ત રિયાઝતેં ઔર સફર કીએ, લેકિન વહ મૈંને વાલિદહકી દિલજોઈ ઔર દુઆઓંસે હાસિલ કીએ.

લોગોંકે હુકૂક, શફકત, મદદ, ખૂશખુલ્કી

૧૨ તરીકતકે પેશવા હઝરત સુફિયાન સૌરી રહમતુલ્લાહિ અલયહિ ફરમાતે હૈં કિ :

હક તઆલાકે સામને ગુનાહોંકે સાથ જાના આસાન હૈ, લેકિન જો ગુનાહ ઈસકે બંદેકે સાથ હો, ગિરાં દર ગિરાં હૈ.

૧૩ ઈમામે તરીકત હઝરત મુજદ્દિદે અલ્ફેસાની રહમતુલ્લાહિ અલયહિ ફરમાતે હૈં કિ :

- ઈસ્લામ લાનેકે બા'દ (યઅ્ની કલિમએ તવ્હીદ પઢનેકે બા'દ) સબસે ઝિયાદહ સવાબ કિસીકા દિલ ખૂશ કરના હૈ, ખ્વાહ મુઅ્મિનકા હો યા કાફિરકા હો. ઔર

● કુફ્રકે બા'દ (સબસે ઝિયાદહ) ગુનાહ કિસીકી દિલ આઝારી (દિલ દુઃખાના) હૈ, ખ્વાહ મુઅ્મિનકી હો યા કાફિરકી હો.

૧૪ રઝાએ હકમેં સરસાર હઝરત યહ્યા મુઆઝ રાઝી રહમતુલ્લાહિ અલયહિ ફરમાતે હૈં કિ :

ખૂશ ખુલ્કીકે મુકાબલેમેં મઅસિયત નુકસાન નહીં કરતી.

૧૫ સુલતાને તરીકત હઝરત જુનૈદ રહિમહુલ્લાહુ ફરમાતે હૈં કિ :

મૈં નેક અખ્લાક ફાસિકકી સુહબત પસંદ કરતા હૂં, બદ અખ્લાક આબિદકી સુહબતસે.

૧૬ ખઝાનએ ઈલ્મ વ હિકમત હઝરત અબૂબકર વર્રાક રહમતુલ્લાહિ અલયહિ ફરમાતે હૈં કિ :

હક તઆલાકો પસંદ હૈ કે :

● ઉસકે ફરમાનકી તા'ઝીમ હો, ● ખલ્ક પર શફકત હો ઔર
● તવ્હીદ પર ઈકરાર હો, ● ઈમાનદારોંકી મદદ કરતા હો.

૧૭ કુતુબે ઝમાના હઝરત અબૂલ્ હસન ખિરકાની રહમતુલ્લાહિ અલયહિ ફરમાતે હૈં કિ :

● જિસ દિલમેં મખ્લૂકકી મુહબ્બત વ શફકત નહીં, ઉસ દિલમેં ખુદાકી ભી મુહબ્બત નહીં.
● મુઝ પર ચારસો દીનાર કર્ઝ હો ઔર મર જાઉં, યહ પસંદ હૈ લેકિન કિસી હાજતમંદ સાઈલ (માંગનેવાલે)કો રદ ન કરૂં.

૧૮ ઈમામે અવ્લિયા કુતુબે આ'ઝમ હઝરત ગૌસ પાક રહમતુલ્લાહિ અલયહિ ફરમાતે હૈં કિ :

સબ નેક કામોંકો તજરબેસે પેહચાના, ઈસમેં બેહતરીન અમલ :

● ભૂકોકો ખિલાના, ● નરમીસે બરતાવ કરના,
● એહસાન કરના હે.

૧૯ કુતુબે આ'લમ ઈમામે મશાઈખ હઝરત ઈબ્ને અતા રહમતુલ્લાહિ અલયહિ ફરમાતે હૈં કિ :

જિસને ૬૦ (સાંઠ) સાલ રિયાઝત અપને નફસકી રિહાઈ ઔર નજાતકે લિએ કી હો, ઈસસે બેહતર વહ હે જો બીસ સાલ નિફાકમેં બસર કરે (લેકિન) ઈસમેં એક કદમ મુસલમાન ભાઈકો નફા પહૂંચાનેકે લિએ ઉઠાયા હો.

જૂઠ, ગીબત, ખ્યાનત

૨૦ શરીઅત વ તરીકતકે પેશવા હઝરત અબ્દુલ્લાહ ઈબ્ને મુબારક રહમતુલ્લાહિ અલયહિ ફરમાતે હૈં કિ :

ઝિના (બદકારી)સે ભી બઢ્હ કર ગુનાહ કિસી મુસલમાનકી ગીબત કરના હે.

૨૧ હાદીએ હિદાયત હઝરત શાહ શુજાઅ કિરમાની રહમતુલ્લાહિ અલયહિ ફરમાતે હૈં કિ :

જૂઠ ઔર ગીબત ઔર ખ્યાનત કરનેસે દૂર રહો. ઈસકે સિવા જો ચાહો સો કરો.

અલ્લાહવાલોંકી ખિદમત ઔર ઝિયારત

૨૨ તકવામેં શાહબાઝ હઝરત અબૂ અબ્દુલ્લાહ મુહમ્મદ બિન અલ્ હુસૈની અલ્ તરોગન્દી રહિમહુલ્લાહુ ફરમાતે હૈં કિ :

જો કોઈ એક અલ્લાહવાલે મર્દકી ખિદમત એક રોઝ સિદક

દિલસે કરતા હૈ તો ઈસ એક રોઝકી બરકત સારી ઝિંદગીકી કિફાયત હૈ.

૨૩ કુતુબે ઝમાના હઝરત અબૂલ્ હસન ખિરકાની રહમતુલ્લાહિ અલયહિ ફરમાતે હૈં કિ :

- (કામિલ) મુઅ્મિનકી ઝિયારત કરના ૧૦૦ (સો) હજકે બરાબર સવાબ સમજના ચાહીએ ઔર
- ૧૦૦૦ દીનારકે સદકહ કરનેસે ભી અફઝલ જાનના ચાહીએ.

૨૪ સુલતાને તરીકત હઝરત અબૂ ઈસ્હાક ઈબ્રાહીમ સૈબાની રહમતુલ્લાહિ અલયહિ ફરમાતે હૈં કિ :

જો અપને (કામિલ) મુસલમાનકી ઝિયારત કરતા હૈ, ઉસકો હક તઆલા અપની ઝિયારતસે નવાઝેગા.

મઝહબી ઝઘડોંસે, ગુનાહોંસે, હરામ માલસે બચના

૨૫ હઝરત ઈમામ જઅફર સાદિક રહમતુલ્લાહિ અલયહિ ફરમાતે હૈં કિ :

"મઝહબી ઝઘડોંસે અલગ રહો."

૨૬ હઝરત ખ્વાજા મુહમ્મદ મા'સૂમ રહમતુલ્લાહિ અલયહિ ફરમાતે હૈ કે :

"અચ્છે આ'માલ તો નેક ઔર ફાજિર લોગ દોનોં કર લેતે હૈં, લેકિન ગુનાહોંસે બચનેકા ઈહતિમામ તો સિદ્દીકોંકા કામ હૈં."

૨૭ હઝરત મુજદ્દિદે અલ્ફેસાની રહિમહુલ્લાહુ ફરમાતે હૈં કે :

"એક દિરહમ હરામ તરીકેસે હાસિલ કરનેસે બચના હઝારોં દિરહમ ખયરાત કરનેસે સવાબમેં ઝિયાદહ અફઝલ હૈ."

બુઝુર્ગોકે મુજાહદાત ઔર ઈબાદાતકે અજીબ વાકિઆત

૧ હઝરત બાયઝીદ બુસ્તામી રહમતુલ્લાહિ અલયહિ

- આપ ૪૦ (ચાલીસ) બરસ તક એક મસ્જિદમેં રહે.
- મસ્જિદકે કપડે જુદા, ઘરકે કપડે જુદા ઔર તહારતકે કપડે જુદા રખતે થે.
- ઈસ ૪૦ (ચાલીસ) બરસકે અરસેમેં કભી (મસ્જિદકી) દીવારસે પીઠ નહીં લગાઈ.
- જો ગિઝા (ખૂરાક) ઈન્સાન ખાતે હૈં વહ નહીં ખાઈ.
- તમામ વકત દિલકે પાસબાન રહે.
- આપ તીસ બરસ તક શામકે જંગલોંમેં રહે. ખાના, પીના, સોના (સબ) છોડ કર ઈબાદતમેં મશગૂલ રહે.

૨ હઝરત સુફિયાન સૌરી રહમતુલ્લાહિ અલયહિ

- આપ બીસ બરસ તક નહીં સોએ.
- કોઈ હદીસ ઐસી નહીં સુની કે જિસ પર અમલ નહીં કિયા હો.

૩ હઝરત જુનૈદ બગદાદી રહમતુલ્લાહિ અલયહિ

આપ રહમતુલ્લાહિ અલયહિ ફરમાતે હૈં કિ :

- મૈં ચાલીસ બરસ તક રાતભર એક કદમ પર ખડા રહા હૂં ઔર યકસૂઈસે યાદે હકમેં રહા હૂં.
- ઈશાકે વુઝૂસે સુબ્હકી નમાઝ પઢી હે.

- બીસ બરસ તક નમાઝમેં તકબીરે ઊલા ફોત નહીં હૂઈ.
- ખુદાકી કસમ ! કુર્બે હકમેં જાનેમેં આગકે દરિયા મૌજૂદ હોં, ફિર ભી કૂદ પળું. મુઝે દૂરી ગવારા નહીં.
- આપ હંમેશા રોઝહ રખતે થે.

૪ હઝરત અબૂબકર કતાની રહમતુલ્લાહિ અલયહિ

- આપ રહમતુલ્લાહિ અલયહિને ૧૨૦૦૦ (બારહ હઝાર) કુર્આન તવાફે કા'બામેં ખત્મ કીએ.
- બીસ બરસ તક કા'બાકે પરનાલેકે નીચે બૈઠે રહે.
- તીસ બરસ તક રોઝાના એક વકત વુઝૂ કરકે જાગતે રહતે, નમાઝેં પળ્હતે રહે.
- ચાલીસ બરસ તક દીનકી પાસબાની કી.
- ખુદાકે સિવા હર ચીઝકો દિલસે દૂર કિયા.

૫ હઝરત અબૂ મુહમ્મદ જરીરી રહમતુલ્લાહિ અલયહિ

- આપ રહમતુલ્લાહિ અલયહિને બીસ બરસ તક ખલવત (તન્હાઈ)મેં ભી પાંવ નહીં ફૈલાએ.
- એક સાલ હજકો ગએ તો પૂરા સાલ કિયામ કિયા.

ન કિસીસે સાલભર બાત કી,
ન સાલભર સોએ ઔર ન દીવારસે પીઠ લગાઈ.

૬ હઝરત હુસૈન મનસૂર હલ્લાજ રહમતુલ્લાહિ અલયહિ

આપ રહમતુલ્લાહિ અલયહિ ફરમાતે હૈં કિ :

- ઈસ્લામમેં જો દુશ્વાર તર્ઝ થા વહ મૈંને ઈખ્તિયાર કિયા હૈ.
- અભી મેરી ઉમ્ર પચાસ સાલકી હૂઈ હૈ, હઝાર સાલકી નમાઝ

અદા કર ચુકા હૂં.

- હર નમાઝકો ગુસલ કરકે અદા કિયા હૈ.
- આપ રહમતુલ્લાહિ અલયહિ બીસ બરસ તક એક હી પહેરન પહેને રહે. ઈસમેં જૂએં પડી થી જો તોલી તો એક–એકકા વઝન ૩ (તીન) રત્તી થા.

૭ હઝરત અબૂબકર વાસ્તી રહમતુલ્લાહિ અલયહિ

આપ રહમતુલ્લાહિ અલયહિ જબસે બાલિગ હૂએ, દિનકો કભી નહીં ખાયા, રાતકો નહીં સોએ.

૮ હઝરત અબૂલ હસન ખિરકાની રહમતુલ્લાહિ અલયહિ

આપ રહમતુલ્લાહિ અલયહિ ફરમાતે હૈં કિ :

- ચાલીસ બરસ તક ઈશાકે વુઝૂસે સુબ્હકી નમાઝ પઢી.
- પચાસ બરસ તક ઈખ્લાસસે રુજૂઅ રહા.
- દિનભર ઔર રાતભર નમાઝ પઢતા.
- જબ કભી બૈઠા દો ઝાનૂં હી બૈઠા.
- ૭૦ (સત્તર) બરસ હૂએ હૈં, એક કદમ ભી નફસકે મુવાફિક નહીં ચલા હૂં.
- એક દફા અલ્લાહ તઆલાકો યાદ કરના જિહાદમેં હઝાર મર્તબહ તલવાર ચલાનેસે ઝિયાદહ સખ્ત હૈ.

૯ હઝરત અબૂબકર શિબ્લી રહમતુલ્લાહિ અલયહિ

આપ રહમતુલ્લાહિ અલયહિ ફરમાતે હૈં કિ :

ખુદાવંદા ! (અગર તૂ) આસમાનકો મેરી ગરદનકા તૌક બના દે ઔર ઝમીનકો પાંવકી બેડી બના દે ઔર સારે જહાનકો મેરે ખૂનકા પ્યાસા બના દે, તબ ભી મૈં તુઝસે મુંહ નહીં ફેરુંગા.

૧૦ હઝરત ઉવૈસ કરની રહમતુલ્લાહિ અલયહિ

- હંમેશા રોઝહ રખતે થે.
- સારી રાત સોતે નહીં થે.
- એક પૂરી રાત કિયામ કરતે થે.
- એક પૂરી (રાત) રુકૂઅ કરતે થે.
- એક પૂરી રાત સજદહકી મુકર્રર થી.

૧૧ હઝરત સુલયમાન અમ્સ રહમતુલ્લાહિ અલયહિ

૭૦ (સત્તર) બરસ તક નમાઝમેં આપકી તકબીરે ઊલા નહીં ગઈ.

૧૨ હઝરત અહમદ હરબ રહમતુલ્લાહિ અલયહિ

આપ રહમતુલ્લાહિ અલયહિ ઝિંદગી ભર રાતકો નહીં સોએ.

૧૩ હઝરત સુહૈલ તસ્તરી રહમતુલ્લાહિ અલયહિ

આપ રહમતુલ્લાહિ અલયહિ તીન સાલકી ઉમ્રમેં સારી રાત નમાઝ પળ્હતે થે, સાત સાલકી ઉમ્રમેં હંમેશા રોઝહ રખતે થે.

૧૪ હઝરત સિર્રી સકતી રહમતુલ્લાહિ અલયહિ

- રોઝાનહ એક હઝાર રકા'ત નમાઝ પળ્હતે થે.
- ૯૮ (અઠ્ઠાનવે) સાલ તક પહેલૂ ઝમીન પર નહીં ટેકા.

૧૫ હઝરત શાહ શુજાઅ કિરમાની રહમતુલ્લાહિ અલયહિ

- ચાલીસ બરસ તક બિલ્કુલ નહીં સોએ.
- નીંદકે ગલ્બે પર આંખોંમેં નમક ડાલતે થે.

૧૬ હઝરત શિહાબુદ્દીન સુહરવર્દી રહમતુલ્લાહિ અલયહિ

- ચાલીસ બરસ તક આંખોં પર પટ્ટી બાંધી.
- બિલા ઝરૂરત કિસીકો નહીં દેખા તા કિ ખ્યાલ ન બટે ઔર લોગોંકે ઐબ નઝર ન આએ.

૧૭ હઝરત ગૌસ પાક રહમતુલ્લાહિ અલયહિ

- ચાલીસ બરસ તક ઈશાકે વુઝૂસે સુબ્હકી નમાઝ પઢી.
- પચ્ચીસ બરસ ઈરાકકે વેરાન જંગલોંમેં યકસૂઈસે યાદે ખુદામેં રહે, જહાં ઈન્સાનકા ગુઝર નહીં થા.
- પંદરહ બરસ તક ઈશાકે બા'દ એક પાંવ પર ખડે હો કર સુબ્હ તક એક કુર્આન ખત્મ કરતે થે.

૧૮ હઝરત ખ્વાજા ગરીબ નવાઝ રહમતુલ્લાહિ અલયહિ

આપ રહમતુલ્લાહિ અલયહિ ફરમાતે હૈં કિ :

- "નમાઝ બગૈર કુર્બે હક તઆલા હાસિલ નહીં હો સકતા."
- આપ રહમતુલ્લાહિ અલયહિ દિન–રાતમેં દો કુર્આન ખત્મ કરતે થે.

નકશે કદમ નબીકે હૈં જન્નતકે રાસ્તે;
અલ્લાહસે મિલાતે હૈં સુન્નતકે રાસ્તે.
[સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ]

– હકીમ અખ્તર સાહબ (રહ.)

Printed By : HIDAYAT ART 9974034310